

Vládní návrh

ZÁKON

ze dne 2014,

kterým se mění zákon č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekci a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

Zákon č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekci a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 94/2004 Sb., zákona č. 316/2004 Sb., zákona č. 321/2004 Sb., zákona č. 444/2005 Sb., zákona č. 120/2008 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 291/2009 Sb., zákona č. 407/2012 Sb. a zákona č. 308/2013 Sb., se mění takto:

1. V § 1 se doplňuje odstavec 7, který zní:

„(7) V řízení o správním deliktu zjištěném při kontrole, při níž inspektor postupoval podle § 4 odst. 2, nebo spočívajícím v nesplnění povinnosti uložené opatřením, které bylo vydáno postupem podle § 5 odst. 3, rozhoduje jako orgán prvního stupně inspektorát, jehož inspektor postupoval podle § 4 odst. 2 nebo uložil nesplněnou povinnost.“

2. V § 2 písm. a) se za slovo „předpisy^{3a)}“ vkládají slova „, vyhlášenými mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika vázána⁷⁾, (dále jen „mezinárodní smlouvy“), slova „Evropských společenství^{3a)}“ se nahrazují slovy „Evropské unie^{3a)}“ a slova „na jejichž základě ukládá inspektor opatření k odstranění zjištěných nedostatků a o nichž požizuje protokol“ se zrušují.

Poznámka pod čarou č. 3a zní:

^{3a)} Například nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin, v platném znění, nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 ze dne 29. dubna 2004 o hygieně potravin, v platném znění, nařízení Komise (ES) č. 2073/2005 ze dne 15. listopadu 2005 o mikrobiologických kritériích pro potraviny, v platném znění, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1151/2012 ze dne 21. listopadu 2012 o režimech jakosti zemědělských produktů a potravin, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011 ze dne 25. října 2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 a (ES) č. 1925/2006 a o zrušení směrnice Komise 87/250/EHS, směrnice Rady 90/496/EHS, směrnice Komise 1999/10/ES, směrnice

Evropského parlamentu a Rady 2000/13/ES, směrnic Komise 2002/67/ES a 2008/5/ES a nařízení Komise (ES) č. 608/2004.“.

3. V § 2 se písmeno c) včetně poznámky pod čarou č. 5 zrušuje.

Dosavadní písmena d) až f) se označují jako písmena c) až e).

4. V § 2 písm. d) se slova „potraviny nebo suroviny anebo“ nahrazují slovy „potraviny²⁸⁾ nebo“ a slova „předpisy³⁾“ se nahrazují slovy „předpisy³⁾ nebo přímo použitelnými předpisy Evropské unie^{3a)}“.

Poznámka pod čarou č. 28 zní:

„²⁸⁾ Čl. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002.“.

CELEX: 2002R0178

5. V § 2 písm. e) se slovo „surovinách“ zrušuje.

CELEX: 2002R0178

6. V § 3 odst. 1 úvodní části ustanovení se slova „a potraviny nebo suroviny určené k jejich výrobě (dále jen „suroviný“) anebo“ nahrazují slovy „potraviny nebo“.

CELEX: 2002R0178

7. V § 3 odst. 1 písm. a) se slova „suroviny anebo“ zrušují a slova „nebo mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika vázána a které jsou vyhlášeny ve Sbírce mezinárodních smluv nebo ve Sbírce zákonů,⁷⁾ (dále jen „mezinárodní smlouvy“)“ se nahrazují slovy „mezinárodními smlouvami⁷⁾ nebo přímo použitelnými předpisy Evropské unie^{3a)}“.

CELEX: 2002R0178

8. V § 3 odst. 1 písmeno b) včetně poznámky pod čarou č. 29 zní:

„b) zda při výrobě zemědělských výrobků nebo potravín nebo při jejich uvádění na trh²⁹⁾ anebo při výrobě tabákových výrobků nebo při jejich uvádění do oběhu jsou dodržovány podmínky stanovené zvláštními právními předpisy³⁾, mezinárodními smlouvami⁷⁾ nebo přímo použitelnými předpisy Evropské unie^{3a)}“.

²⁹⁾ Čl. 3 bod 8 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002.“.

CELEX: 2002R0178

9. V § 3 odst. 1 písm. c) se slova „nebo mezinárodními smlouvami,⁷⁾“ nahrazují slovy „mezinárodními smlouvami⁷⁾ nebo přímo použitelnými předpisy Evropské unie^{3a)}“.

10. Poznámka pod čarou č. 8 zní:

„⁸⁾ Například § 5 zákona č. 634/1992 Sb., čl. 16 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002, čl. 7 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011.“.

11. V § 3 odst. 1 písm. e) se slova „, potraviny nebo suroviny anebo tabákové výrobky uváděné na trh“ nahrazují slovy „nebo potraviny uváděné na trh anebo tabákové výrobky uváděné do oběhu“.

CELEX: 2002R0178

12. Poznámka pod čarou č. 9 zní:

„⁹⁾ Zákon č. 102/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002.“.

13. V § 3 odst. 1 písm. f), § 4 odst. 1 písm. a) a v § 13 se slova „surovin anebo“ zrušují.

CELEX: 2002R0178

14. V § 3 odst. 1 se na konci písmene f) čárka nahrazuje tečkou a písmeno g) se zrušuje.

15. Poznámka pod čarou č. 10a zní:

„^{10a)} Například nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1151/2012, nařízení Komise (ES) č. 607/2009, ze dne 14. července 2009, kterým se stanoví některá prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 479/2008, pokud jde o chráněná označení původu a zeměpisná označení, tradiční výrazy, označování a obchodní úpravu některých vinařských produktů, v platném znění, nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 110/2008 ze dne 15. ledna 2008 o definici, popisu, obchodní úpravě, označování a ochraně zeměpisných označení lihovin a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 1576/89, v platném znění.“.

16. V § 3 se odstavec 2 včetně poznámky pod čarou č. 10b zrušuje.

Dosavadní odstavce 3 až 11 se označují jako odstavce 2 až 10.

17. V § 3 odst. 2 se písmeno a) včetně poznámky pod čarou č. 11 zrušuje.
Dosavadní písmena b) až k) se označují jako písmena a) až j).
18. Poznámka pod čarou č. 12 zní:
„¹²⁾ Vyhláška č. 157/2003 Sb., kterou se stanoví požadavky pro čerstvé ovoce a čerstvou zeleninu, zpracované ovoce a zpracovanou zeleninu, suché skořápkové plody, houby, brambory a výrobky z nich, jakož i další způsoby jejich označování, ve znění pozdějších předpisů.“.
19. V § 3 odst. 2 písmeno b) zní:
„b) opatřeními podle § 5 odst. 1 ukládá povinnosti a stanovuje lhůty k jejich splnění, a to i v průběhu kontroly,“.
20. V § 3 odst. 2 písmeno c) zní:
„c) kontroluje splnění povinností uložených podle písmene b),“.
21. V § 3 odst. 2 písm. e), § 3 odst. 3 písm. r), s), y), aa), dd) a ee), § 3 odst. 5, 7, 8 a 10, § 6 odst. 5 a v § 12a se slova „Evropských společenství“ nahrazují slovy „Evropské unie“.
22. V § 3 odst. 2 písm. e) se slova „a zvláštními právními předpisy¹³⁾“ včetně poznámky pod čarou č. 13 zrušují.
23. V § 3 se na konci odstavce 2 tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno k), které zní:
„k) plní úkoly vyplývající pro ni jako pro orgán dozoru z přímo použitelných předpisů Evropské unie, přičemž je pro zjednání nápravy protiprávního stavu oprávněna využívat i opatření v nich uvedená.“.
24. V § 3 odst. 3 písm. a) se slova „kontrolovaným osobám“ a slova „a opatření“ zrušují.
25. V § 3 odst. 3 písmeno b) včetně poznámek pod čarou č. 30 až 33 zní:
„b) provádí rozborů vzorků nebo zajišťuje provedení rozborů vzorků a přípravu vzorků³⁰⁾ pro doplňující odborný posudek, a to v případech
1. zemědělských výrobků nebo potravin podléhajících kontrole v laboratořích pověřených podle přímo použitelného předpisu Evropské unie o úředních kontrolách³¹⁾, které splňují podmínky pro provoz laboratoří stanovené v přímo použitelném předpisu Evropské unie o úředních kontrolách³²⁾, nebo

2. tabákových výrobků podléhajících kontrole v laboratořích, které splňují podmínky pro provoz laboratoří stanovené technickou normou upravující všeobecné požadavky na způsobilost zkušebních a kalibračních laboratoří³³⁾,

-
- ³⁰⁾ Například nařízení Komise (ES) č. 333/2007 ze dne 28. března 2007, kterým se stanoví metody odběru vzorků a metody analýzy pro úřední kontrolu obsahu olova, kadmia, rtuti, anorganického cínu, 3-MCPD a benzo[a]pyrenu v potravinách, v platném znění, a nařízení Komise (ES) č. 401/2006 ze dne 23. února 2006, kterým se stanoví metody odběru vzorků a metody analýzy pro úřední kontrolu množství mykotoxinů v potravinách, v platném znění.
- ³¹⁾ Čl. 5 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004.
- ³²⁾ Čl. 11 a 12 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004.
- ³³⁾ ČSN EN ISO/IEC 17025 Posuzování shody – Všeobecné požadavky na způsobilost zkušebních a kalibračních laboratoří.“.

Poznámka pod čarou č. 14 se zrušuje.

CELEX: 2004R0882

26. V § 3 odst. 3 písm. c) se za slova „podle písmena b)“ vkládají slova „nebo provedených kontrol“.

27. V § 3 odst. 3 písm. g) se slovo „podniků“ nahrazuje slovem „podniku³⁴⁾“.

Poznámka pod čarou č. 34 zní:

„³⁴⁾ Čl. 3 bod 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002.“.

28. V § 3 odst. 3 písm. h) se slovo „jejíž“ nahrazuje slovem „jejichž“.

29. V § 3 odst. 3 písm. o) se část věty za středníkem včetně středníku zrušuje.

30. V § 3 odst. 3 písm. q) a u) se slova „a surovin“ zrušují.

CELEX: 2002R0178

31. V § 3 odst. 3 písm. s) se slova „nebo surovinách uváděných do oběhu“ nahrazují slovy „uváděných na trh“.

CELEX: 2002R0178

32. Poznámka pod čarou č. 14a zní:

„^{14a)} Vyhláška č. 275/2004 Sb., o požadavcích na jakost a zdravotní nezávadnost balených vod a o způsobu jejich úpravy, ve znění vyhlášky č. 404/2006 Sb.“.

33. Poznámka pod čarou č. 14e zní:

„^{14e)} Čl. 85a až 85x nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 ze dne 22. října 2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty, v platném znění.

Čl. 60 až 66 nařízení Komise (ES) č. 555/2008 ze dne 27. června 2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 479/2008 o společné organizaci trhu s vínem, pokud jde o programy podpory, obchod se třetími zeměmi, produkční potenciál a kontroly v odvětví vína, v platném znění.“.

34. Poznámka pod čarou č. 14f zní:

„^{14f)} Nařízení Komise (ES) č. 555/2008.“.

35. V § 3 odst. 3 písmeno bb) včetně poznámky pod čarou č. 14g zní:

„bb) provádí certifikaci vína podle přímo použitelného předpisu Evropské unie^{14g)}

^{14g)} Čl. 63 nařízení Komise (ES) č. 607/2009.“.

CELEX: 2009R0607

36. V § 3 odst. 3 písm. cc) se slova „Evropských společenství o kontrolách dodržování obchodních norem^{14h)}“ nahrazují slovy „Evropské unie o kontrolách dodržování obchodních norem^{14h)}“.

Poznámka pod čarou č. 14h zní:

„^{14h)} Například nařízení Komise (EU) č. 543/2011 ze dne 7. června 2011, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 pro odvětví ovoce a zeleniny a odvětví výrobků z ovoce a zeleniny, v platném znění.“.

37. V § 3 odst. 3 se na konci textu písmene dd) doplňují slova „a podle zvláštních právních předpisů^{14d), 35)} rozhoduje o náhradě nákladů na toto ověření“.

Poznámka pod čarou č. 35 zní:

„³⁵⁾ Zákon č. 110/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů.“.

CELEX: 2007R1234, 2012R1151

38. V § 3 odst. 4 se slova „surovinu anebo“ a slova „surovina anebo“ zrušují a za slova „zvláštními právními předpisy³⁾“ se vkládají slova „, přímo použitelnými předpisy Evropské unie^{3a)}“.

CELEX: 2002R0178

39. V § 3 se za odstavec 4 vkládají nové odstavce 5 a 6, které znějí:

„(5) Nesplňuje-li vzorek určený pro úřední kontrolu odebraný při kontrolním nákupu požadavky stanovené zvláštními právními předpisy³⁾, přímo použitelnými předpisy Evropské unie^{3a)} nebo mezinárodními smlouvami⁷⁾, rozhodne inspekce o tom, že kontrolovaná osoba uhradí náklady za kontrolní nákup ve výši ceny, za kterou byl nevyhovující vzorek při kontrolním nákupu zakoupen. Náhrada nákladů za kontrolní nákup je příjmem státního rozpočtu a vybírá ji inspektorát, který ji uložil.“

(6) Bylo-li rozborem vzorku zjištěno, že zemědělské výrobky, potraviny nebo tabákové výrobky nesplňují požadavky stanovené zvláštními právními předpisy³⁾, přímo použitelnými předpisy Evropské unie^{3a)} nebo mezinárodními smlouvami⁷⁾, rozhodne inspekce o tom, že kontrolovaná osoba uhradí náklady rozboru. V případě, že rozbor podle věty první provedla inspekce, hradí kontrolovaná osoba náklady rozboru podle prováděcího právního předpisu. Náhrada nákladů za rozbor je příjmem státního rozpočtu a vybírá ji inspektorát, který ji uložil.“

Dosavadní odstavce 5 až 10 se označují jako odstavce 7 až 12.

40. V § 3 se odstavec 8 včetně poznámky pod čarou č. 14k zrušuje.

Dosavadní odstavce 9 až 12 se označují jako odstavce 8 až 11.

41. V § 3 odst. 8 a 9 a v § 6 odst. 4 se slova „a surovin“ zrušují.

CELEX: 2002R0178

42. V § 4 odst. 1 úvodní části ustanovení se slova „mimo oprávnění stanovená zvláštním zákonem¹⁵⁾“ včetně poznámky pod čarou č. 15 zrušují.

43. V § 4 odst. 1 písm. a) se slova „suroviny anebo“ zrušují, slovo „zemědělských“ se nahrazuje slovem „zemědělské“ a za slova „zvláštními právními předpisy³⁾“ se vkládají slova „, přímo použitelnými předpisy Evropské unie^{3a)}“.

CELEX: 2002R0178

44. V § 4 odst. 1 se písmena c) a d) zrušují.

Dosavadní písmena e) až m) se označují jako písmena c) až k).

45. V § 4 odst. 1 písm. e) se slova „odst. 4“ nahrazují slovy „odst. 3“.

46. V § 4 odst. 1 se písmena g) až i) zrušují.

Dosavadní písmena j) a k) se označují jako písmena g) a h).

47. V § 4 odst. 1 se na konci písmene g) čárka nahrazuje tečkou a písmeno h) se zrušuje.

48. V § 4 se za odstavec 1 se vkládá nový odstavec 2, který zní:

„(2) Oprávnění podle odstavce 1 mohou inspektoři vykonávat i mimo územní působnost inspektorátu, jehož jsou inspektory, pokud to vyžaduje účelné provedení kontroly zahájené tímto inspektorátem.“.

Dosavadní odstavec 2 se označuje jako odstavec 3.

49. V § 4 odstavec 3 zní:

„(3) Inspektoři se při výkonu kontrolní činnosti prokazují průkazem inspekce, který je současně dokladem o jejich pověření ke kontrole. Průkaz inspekce vydává ústřední ředitel.“.

50. V § 4 se doplňuje odstavec 4, který zní:

„(4) Za účelem výkonu kontrolní činnosti na pozemcích, ve stavbách nebo v jiných prostorách kontrolované osoby podle kontrolního řádu jsou inspektoři oprávněni zjednat si přístup do těchto prostor, včetně otevření uzavřených prostor. Každý, v jehož objektu se takové prostory kontrolované osoby nalézají, je povinen strpět kontrolu v těchto prostorách; nesplní-li tuto povinnost, jsou inspektoři oprávněni zjednat si k nim přístup.“.

51. § 5 včetně poznámek pod čarou č. 19 a 36 až 38 zní:

„§ 5

(1) Inspektor vydá opatření, kterým kontrolované osobě
a) zakáže

1. výrobu zemědělských výrobků nebo potravin nebo jejich uvádění na trh²⁹⁾, anebo výrobu tabákových výrobků nebo jejich uvádění do oběhu, jestliže tyto zemědělské výrobky, potraviny nebo tabákové výrobky nesplňují požadavky stanovené zvláštními právními předpisy³⁾, přímo použitelnými předpisy Evropské unie^{3a)} nebo mezinárodními smlouvami⁷⁾,

2. používání obalů, přístrojů a zařízení, ke kterým není přiloženo písemné prohlášení podle zvláštního právního předpisu¹⁷⁾ nebo přímo použitelného předpisu Evropské unie^{3a)} nebo které jsou používány v rozporu s údaji uvedenými v tomto prohlášení nebo zjevně neodpovídají požadavkům stanoveným zvláštními právními předpisy¹⁷⁾,
3. užívání prostor pro výrobu zemědělských výrobků nebo potravin nebo pro jejich uvádění na trh²⁹⁾ anebo pro výrobu tabákových výrobků nebo pro jejich uvádění do oběhu, pokud nespĺňují podmínky, které umožňují uchovat bezpečnost potravin^{6),18),36)},
4. užívání prostor pro výrobu zemědělských výrobků nebo potravin nebo pro jejich uvádění na trh anebo pro výrobu tabákových výrobků nebo pro jejich uvádění do oběhu, pokud kontrolovaná osoba neumožní inspektorovi vstupovat na pozemky, do staveb nebo do jiných prostor v souladu s jeho oprávněním podle kontrolního řádu,
- b) nařídí zničení nebezpečných³⁶⁾ zemědělských výrobků, potravin nebo tabákových výrobků, a to na náklad kontrolované osoby, pokud není zvláštním právním předpisem stanoveno jinak,
- c) uloží odstranění zjištěných nedostatků,
- d) uloží zajištění nabízených, prodávaných nebo skladovaných zemědělských výrobků, potravin nebo tabákových výrobků, označených nebo nabízených klamavým způsobem^{8),16)},
- e) pozastaví uvádění zemědělských výrobků nebo potravin na trh anebo uvádění tabákových výrobků do oběhu při podezření, že nejsou bezpečné³⁶⁾,
- f) stanoví způsob zpracování vinných hroznů sklizených na vinici vysazené v rozporu s přímo použitelnými předpisy Evropské unie^{14e)} nebo zvláštním právním předpisem^{14d)} nebo produktů vyrobených z těchto vinných hroznů,
- g) uloží povinnost provádět na náklady kontrolované osoby rozbor v laboratoři, která splňuje podmínky pro provoz laboratoří stanovené technickou normou upravující všeobecné požadavky na způsobilost zkušebních a kalibračních laboratoří³³⁾ a za využití metod odběru vzorku a analýzy ve smyslu přímo použitelného předpisu Evropské unie o úředních kontrolách³⁷⁾ nebo zvláštního právního předpisu³⁵⁾, a to
1. při zjištění nebezpečných³⁶⁾ zemědělských výrobků, potravin nebo tabákových výrobků, nebo při podezření, že se jedná o nebezpečné zemědělské výrobky, potraviny nebo tabákové výrobky,
2. při zjištění, že zemědělské výrobky, potraviny nebo tabákové výrobky neodpovídají požadavkům na jakost stanoveným zvláštním právním předpisem¹⁹⁾ nebo přímo použitelným předpisem Evropské unie^{14h)} anebo jakosti deklarované výrobcem, nebo
3. při zjištění, že informace poskytnuté o zemědělských výrobcích, potravinách nebo tabákových výrobcích uvádějí spotřebitele v omyl^{8),16)},
- h) v případě zjištění protiprávního jednání^{14q)}, kterého se kontrolovaná osoba dopustila na území Evropské unie nebo v jiném státě tvořícím Evropský hospodářský prostor a které poškozují nebo může poškodit společný zájem spotřebitelů^{14r)}, takové jednání zakáže,
- i) uloží povinnost podle přímo použitelného předpisu Evropské unie o úředních kontrolách³⁸⁾, jestliže zemědělské výrobky nebo potraviny nespĺňují požadavky stanovené zvláštními právními předpisy³⁾ nebo přímo použitelnými předpisy Evropské unie^{3a)}.

(2) Opatření podle odstavce 1 se vždy vydává jako první úkon v řízení. Pokud inspektor toto opatření vydá na místě, oznámí jej předáním stejnopisu jeho písemného vyhotovení kontrolované osobě, a to členovi jejího statutárního orgánu, zaměstnanci kontrolované osoby nebo jiné fyzické osobě, která vykonává nebo zabezpečuje činnosti kontrolované osoby související s předmětem kontroly. Pokud osoba podle věty druhé stejnopis písemného vyhotovení odmítne převzít, nebo jiným způsobem znemožní jeho

předání, vyznačí se tyto skutečnosti do stejnopisu a opatření se považuje za oznámené. Vyžadují-li to okolnosti případu, lze opatření oznámit osobě podle věty druhé postupem podle § 143 odst. 2 správního řádu.

(3) Je-li důvodné podezření, že k porušení zvláštního právního předpisu³⁾, mezinárodní smlouvy⁷⁾ nebo přímo použitelného předpisu Evropské unie^{3a)} kontrolovanou osobou došlo i mimo územní působnost inspektorátu, který provedl kontrolu, může inspektor vydat opatření podle odstavce 1 i s účinky přesahujícími územní působnost vymezenou v § 1 odst. 2. Toto opatření se vydává a oznamuje podle odstavce 2. Inspektorát, jehož inspektor opatření vydal, informuje kontrolovanou osobu, jíž je opatření určeno, též jiným vhodným způsobem.

(4) Kontrolovaná osoba může proti vydanému opatření podat nejpozději do 5 pracovních dnů ode dne jeho oznámení písemné odvolání, a to u inspektorátu, jehož inspektor napadené opatření vydal. Postupuje-li se podle odstavce 2 věty poslední, počíná tato lhůta běžet ode dne doručení písemného vyhotovení opatření. Z odvolání musí být zřejmé, proti jakému opatření směřuje a musí obsahovat odůvodnění nesouhlasu s tímto opatřením. Podané odvolání nemá odkladný účinek.

(5) O podaném odvolání rozhodne ředitel inspektorátu, jehož inspektor opatření vydal, nejpozději do 3 pracovních dnů ode dne, kdy odvolání došlo příslušnému inspektorátu. Odvolání, z něhož není zřejmé, proti jakému opatření směřuje, nebo odvolání, u něhož chybí odůvodnění podle odstavce 4, ředitel inspektorátu zamítne jako nedůvodné, aniž by postupoval podle § 37 odst. 3 správního řádu. Ředitel inspektorátu přezkoumávané opatření rozhodnutím zruší a řízení zastaví, pokud dojde k závěru, že nemělo být vydáno; jinak vadné opatření změní, nebo odvolání zamítne a opatření potvrdí.

(6) Opatření uvedená v odstavci 1 písm. a) bodě 1, b), e) nebo i) může inspektor i bez předchozí kontroly uložit provozovatelům potravinářských podniků též opatřením obecné povahy i s účinky přesahujícími územní působnost vymezenou v § 1 odst. 2. Vydání opatření obecné povahy je prvním úkonem postupu při vydávání opatření obecné povahy. Opatření obecné povahy nabývá účinnosti dnem vyvěšení na úřední desce inspektorátu, jehož inspektor opatření vydal, a vyvěšuje se na dobu nejméně 15 dnů. Inspektorát, který opatření obecné povahy vyvěsil, jej nejpozději v den vyvěšení zašle též inspektorátům, v jejichž územní působnosti má opatření obecné povahy mít účinky a které jsou povinny jej bezodkladně vyvěsit na svých úředních deskách na dobu nejméně 15 dnů.

(7) Vlastníci zemědělských výrobků, potravin nebo tabákových výrobků, jakož i vlastníci nebo nájemci prostor pro jejich výrobu a uvádění na trh nebo uvádění do oběhu, vlastníci obalů, přístrojů a zařízení nebo, určí-li tak inspektorát, i jiné osoby, jsou oprávněni podat proti opatření podle odstavce 6 písemné odůvodněné námitky, pokud mohou být jejich práva opatřením obecné povahy přímo dotčena.

(8) Opatření podle odstavce 3 lze vydat i v případě, kdy již bylo vůči kontrolované osobě ve stejné věci vydáno opatření podle odstavce 2, a opatření podle odstavce 6 lze vydat i v případě, kdy již bylo vůči kontrolované osobě ve stejné věci vydáno opatření podle odstavce 2 nebo 3. Opatření vydané jako pozdější nemá vliv na účinky opatření dřívějšího, pokud jsou dřívějším opatřením již uloženy některé osobě ve stejné věci povinnosti stejného rozsahu jako opatřením pozdějším.

-
- 19) Například vyhláška č. 333/1997 Sb., kterou se provádí § 18 písm. a), b), g) a h) zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, pro mlýnské obilné výrobky, těstoviny, pekařské výrobky a cukrářské výrobky a těsta, ve znění pozdějších předpisů, a vyhláška č. 344/2003 Sb., kterou se stanoví požadavky na tabákové výrobky, ve znění vyhlášky č. 316/2012 Sb.
- 36) Čl. 14 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002.
Zákon č. 102/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
- 37) Čl. 11 odst. 1 až 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004.
- 38) Čl. 54 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004.“.

Poznámka pod čarou č. 20 se zrušuje.

CELEX: 2002R0178, 2004R0882

52. Za § 5 se vkládají nové § 5a až 5c, které znějí:

„§ 5a

(1) Inspektor vydá souhlas s obnovením výroby zemědělských výrobků, potravin nebo tabákových výrobků, uváděním zemědělských výrobků nebo potravin na trh nebo uváděním tabákových výrobků do oběhu anebo s používáním obalů, přístrojů, zařízení nebo prostor, které byly zakázány podle § 5 odst. 1 písm. a), pokud byl závadný stav odstraněn; souhlas musí být vydán neprodleně, nejpozději však do 15 dnů ode dne, kdy kontrolovaná osoba prokáže odstranění závadného stavu.

(2) Inspektor vydá souhlas s uváděním na trh zemědělských výrobků nebo potravin, jejichž uvádění na trh bylo pozastaveno podle § 5 odst. 1 písm. e), nebo s uváděním do oběhu tabákových výrobků, jejichž uvádění do oběhu bylo pozastaveno podle § 5 odst. 1 písm. e), a to neprodleně, nejpozději však do 15 dnů ode dne, kdy kontrolovaná osoba prokáže, že jsou bezpečné.

(3) Inspektor příslušného inspektorátu zruší nebo změní opatření obecné povahy podle § 5 odst. 6 bezodkladně poté, co pominuly nebo se změnilly důvody pro jeho vydání; § 5 odst. 6 se použije obdobně.

§ 5b

(1) Inspektor zajistí zemědělské výrobky, potraviny anebo tabákové výrobky, které nesplňují požadavky zvláštního právního předpisu^{8),16)} nebo přímo použitelného předpisu Evropské unie^{3a)} do doby, než bude inspektorátem pravomocně rozhodnuto o jejich propadnutí nebo zabrání, popřípadě do doby, kdy bude prokázáno, že se nejedná o takovéto zemědělské výrobky, potraviny anebo tabákové výrobky.

(2) Kontrolovaná osoba je povinna zajištěné zemědělské výrobky, potraviny anebo tabákové výrobky inspektorovi vydat. V případě, že kontrolovaná osoba jejich vydání odmítne, provede inspektor jejich odnětí. O vydání, případně odnětí zemědělských výrobků, potravin anebo tabákových výrobků sepíše inspektor písemný záznam.

(3) Inspektor je povinen uskladnit zajištěné zemědělské výrobky, potraviny anebo tabákové výrobky, které nesplňují požadavky zvláštního právního předpisu^{8),16)} nebo přímo použitelného předpisu Evropské unie^{3a)}, způsobem, který vylučuje jakékoliv nakládání s nimi do doby, než bude inspektorátem pravomocně rozhodnuto o jejich propadnutí nebo zabrání, popřípadě do doby, kdy bude prokázáno, že se nejedná o takovéto zemědělské výrobky, potraviny anebo tabákové výrobky.

(4) Náklady na uskladnění hradí kontrolovaná osoba. Náklady nehradí, prokáže-li, že zemědělské výrobky, potraviny anebo tabákové výrobky odpovídají zvláštnímu právnímu předpisu^{8),16)} nebo přímo použitelnému předpisu Evropské unie^{3a)}.

(5) V odůvodněných případech může inspektor zajistit zničení nebezpečných zemědělských výrobků, potravin nebo tabákových výrobků, jejichž zničení nařídil podle § 5 odst. 1 písm. b), a to na náklady kontrolované osoby, pokud není zvláštním právním předpisem stanoveno jinak.

§ 5c

V krizové situaci^{20a)} může inspektor i bez provedené kontroly uložit provozovateli potravinářského podniku opatření podle § 5 odst. 1 za účelem odvrácení rizika ohrožení zdraví z potravin nebo tabákových výrobků za podmínky, že orgánem příslušným podle zvláštního právního předpisu^{20b)} byl vyhlášen a trvá stav nebezpečí nebo nouzový stav nebo stav ohrožení státu.“.

53. V § 6 odst. 1, 2 a 3 se slova „§ 5 odst. 6 a 8“ nahrazují slovy „§ 5b odst. 1 a 3“.

54. V § 6 odst. 2 se slova „předpisu^{8),16)}“ nahrazují slovy „předpisu^{8),16)} nebo přímo použitelného předpisu Evropské unie^{3a)}“.

55. V § 6 odst. 3 větě poslední se slova „, potraviny nebo tabákové výrobky“ nahrazují slovy „nebo potravin uváděla na trh anebo která tyto tabákové výrobky“.

CELEX: 2002R0178

56. V § 6 se odstavec 6 zrušuje.

57. § 7 včetně poznámky pod čarou č. 39 zní:

„§ 7

Inspektorát na základě výsledku provedené kontroly vydá závazné stanovisko k zemědělským výrobkům, potravinám nebo tabákovým výrobkům, jejichž propuštění bylo celním orgánem pozastaveno³⁹⁾, a to ve lhůtě 3 pracovních dnů ode dne doručení sdělení celního orgánu o pozastavení jejich propuštění. Pokud není výsledek kontroly v této lhůtě

znám, uvědomí v této lhůtě inspektorát místně příslušný celní úřad o prováděných kontrolních úkonech a závazné stanovisko vydá bezodkladně po vyhotovení protokolu o kontrole.

³⁹⁾ Například čl. 28 nařízení Evropského parlamentu a rady (ES) č. 765/2008, ze dne 9. července 2008, kterým se stanoví požadavky na akreditaci a dozor nad trhem týkající se uvádění výrobků na trh.“.

58. V § 8 se slova „§ 3 odst. 4 písm. c), d) a e) a doklad podle § 3 odst. 4 písm. m) a p) ve lhůtě“ nahrazují slovy „§ 3 odst. 3 písm. c), d) a e) a doklad podle § 3 odst. 3 písm. m)“.

59. § 9 zní:

„§ 9

(1) Ústřední inspektorát a inspektoráty pro výkon své působnosti podle tohoto zákona a jiných právních předpisů³⁾ využívají

- a) referenční údaje ze základního registru obyvatel,
- b) údaje z informačního systému evidence obyvatel,
- c) údaje z informačního systému cizinců.

(2) Využívanými údaji podle odstavce 1 písm. a) jsou

- a) příjmení,
- b) jméno, popřípadě jména,
- c) datum a místo narození, u subjektu údajů, který se narodil v cizině, datum, místo a stát, kde se narodil,
- d) datum a místo úmrtí, jde-li o úmrtí subjektu údajů mimo území České republiky, datum úmrtí, místo a stát, na jehož území k úmrtí došlo; je-li vydáno rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého, den, který je v rozhodnutí uveden jako den smrti nebo den, který nezvěstný zřejmě nepřežil, a datum nabytí právní moci tohoto rozhodnutí,
- e) adresa místa pobytu,
- f) státní občanství, popřípadě více státních občanství.

(3) Využívanými údaji podle odstavce 1 písm. b) jsou

- a) jméno, popřípadě jména, příjmení, rodné příjmení,
- b) datum a místo narození,
- c) adresa místa trvalého pobytu,
- d) státní občanství, popřípadě více státních občanství,
- e) adresa, na kterou mají být doručovány písemnosti.

(4) Využívanými údaji podle odstavce 1 písm. c) jsou

- a) jméno, popřípadě jména, příjmení, rodné příjmení,
- b) místo a stát, kde se cizinec narodil; v případě, že se narodil na území České republiky, místo a okres narození,
- c) státní občanství, popřípadě státní příslušnost,
- d) druh a adresa místa pobytu,
- e) počátek pobytu, popřípadě datum ukončení pobytu.

(5) Údaje, které jsou vedeny jako referenční údaje v základním registru obyvatel, se využijí z informačního systému evidence obyvatel nebo informačního systému cizinců, pouze pokud jsou ve tvaru předcházejícím současný stav.

(6) Ze získaných údajů lze v konkrétním případě použít vždy jen takové údaje, které jsou nezbytné ke splnění daného úkolu.“.

60. V § 11 odst. 1 písm. b) se slova „zdravotně závadných zemědělských výrobků, potravin, surovin,“ nahrazují slovy „nebezpečných zemědělských výrobků, potravin“.

CELEX: 2002R0178

61. V § 11 odst. 1 písm. c) se slova „e) nebo f)“ nahrazují slovy „e), f), g), h) nebo i)“.

62. V § 14 se slova „odst. 4 písm. b)“ nahrazují slovy „odst. 6“.

Čl. II Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti prvním dnem druhého kalendářního měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

OBEČNÁ ČÁST

A. Závěrečná zpráva o hodnocení dopadů regulace

1. Důvod předložení a cíle

1.1 Název

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekci a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

1.2 Definice problémů

Předložený návrh zákona, kterým se mění zákon č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekci a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, reflektuje změny, které do kontrolní činnosti Státní zemědělské a potravinářské inspekce (dále jen „SZPI“) přinese zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (dále jen „kontrolní řád“), který nabude účinnosti od 1. 1. 2014, kdy je zejména třeba adaptovat činnost SZPI na některé změny týkající se provádění kontroly.

Při této změně se jeví jako žádoucí reagovat taktéž na aplikační zkušenosti a na současnou situaci na trhu s potravinami, které ukazují na potřebu určitých legislativních změn technického charakteru, nutnost další adaptace na právní předpisy evropského potravinového práva, případně odstranění duplicit, jakož i potřebu určitých změn cílených na zvýšení efektivity výkonu kontroly. Ve vztahu k posledně jmenovaným změnám se jedná o zavedení nového oprávnění inspektorů pro zajištění vstupu do kontrolovaných prostor, nových typů opatření, úpravu některých procesních otázek oznamování opatření, změny v rozhodování o námitkách do opatření, o zavedení nové formy opatření v podobě opatření obecné povahy a v některých případech doplnění návaznosti řízení o správních deliktech na opatření.

Zákon č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekci, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 146/2002 Sb.“), zároveň dosud nebyl novelizován v návaznosti na přijetí zákona o základních registrech, když nebyl přímo pokryt změnovým zákonem č. 227/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o základních registrech, co se týče oprávnění SZPI využívat údaje z předmětných registrů a informačních systémů.

V návrhu novely zákona č. 146/2002 Sb. jsou dále učiněny změny týkající se terminologie připravované rovněž v návrhu zákona, kterým se mění stěžejní předpis v oblasti potravin, zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 110/1997 Sb.“). Jedná se o terminologii, která je v zákoně č. 146/2002 Sb. hojně používána (nahrazení pojmu „uvádění do oběhu“ pojmem „uvádění na trh“ ve vztahu k zemědělským výrobkům a potravinám, podřazení pojmu „surovina“ pod pojem „potravina“, atd.), protože jak pojem „potravina“, tak pojem „uvádění na trh“ jsou definovány v evropském potravinovém právu.

1.3 Popis existujícího právního stavu v dané oblasti

Účelem zákona č. 146/2002 Sb. je zřízení SZPI a stanovení její působnosti pro výkon státního dozoru. Tento zákon nabyl účinnosti dne 1. ledna 2003.

Zákon č. 146/2002 Sb. stanoví povinnost inspektorů prokazovat se průkazy inspekce (§ 4 odst. 2). Nový kontrolní řád umožňuje, aby pověření ke kontrole mělo formu průkazu, stanoví-li tak jiný právní předpis, a proto je žádoucí takové zmocnění do zákona č. 146/2002 Sb. doplnit.

Základ stávajícího zákona č. 146/2002 Sb. pochází z doby před vstupem České republiky do Evropské unie. Tento základ prakticky nebyl od doby přijetí zákona č. 146/2002 Sb. významnějším způsobem revidován a adaptován na dynamicky se vyvíjející trh s potravinami v České republice. V současné době je struktura provozovatelů potravinářských podniků zejména v tržní síti taková, že vysoké procento podílu na trhu s potravinami představují velké nadnárodní obchodní řetězce, které převážně působí na území celé České republiky. Je třeba také brát v úvahu množství potravin, které jsou v České republice uváděny na trh v rámci vnitřního trhu Evropské unie, případně které jsou dovezeny ze třetích zemí mimo Evropskou unii. Vstup do Evropské unie samozřejmě znamenal v oblasti potravinového práva nutnost aplikovat unijní předpisy, včetně zásady vzájemného uznávání výrobků neharmonizovaných potravinovým právem Evropské unie, vyrobených podle norem jiných členských států, často značně odlišných od tuzemských. Všechny tyto aspekty významnou měrou ovlivňují situaci na trhu s potravinami, kdy spotřebitel se stále více setkává s potravinami, které jsou sice až na výjimky bezpečné, nicméně z pohledu jakosti a označování potravin je pro běžného spotřebitele často trh s potravinami nepřehledný.

SZPI jako orgán dozoru nad trhem s potravinami se snaží na tuto situaci dlouhodobě a systematicky reagovat, nicméně stávající úprava zákona č. 146/2002 Sb. je v mnoha ohledech na hranici využitelnosti a neodpovídá dostatečně potřebám efektivního výkonu státní správy v této oblasti.

Z pohledu jednotlivých typů opatření stávající úprava nabízí omezený rejstřík opatření, která v některých případech nedovolují adekvátně reagovat na kontrolní zjištění v oblasti jakosti potravin a klamání spotřebitele (§ 5 odst. 1). Dále stávající právní úprava s ohledem na bezprostřednost jeho účinku vždy propojuje opatření s výkonem konkrétní kontroly u kontrolované osoby (§ 5 odst. 2), což není vždy dostatečně efektivním a rychlým nástrojem pro odstranění závadného stavu, pokud má o něm SZPI jako orgán dozoru průkazné informace získané jinak, než přímou kontrolou každého jednotlivého subjektu.

Stávající úprava rovněž ne zcela dostatečně ošetřuje rozhodování o námitkách do opatření zejména v otázce možných způsobů jak o námitkách rozhodnout (§ 5 odst. 3, 4). Z povahy opatření jako nástroje bezprostředního zásahu je pak zájem na co nejrychlejší vypořádání podaných námitek, aby byly odstraněny případné nejasnosti zásahu, k čemuž stávající úprava nedává adekvátní nástroje.

V některých případech kontrol by po zavedení navržených změn mohlo být potencionálně problematické určení příslušného inspektorátu pro správní řízení o jiném správním deliktu. Tuto otázku je proto třeba v zákoně výslovně upravit.

SZPI rovněž podle stávající úpravy nedisponuje oprávněním získávat údaje ze základních registrů, což může v některých případech, zejména při doručování v rámci správního řízení, vyvolávat problémy.

1.4 Identifikace dotčených subjektů

Dotčenými subjekty jsou:

- Státní zemědělská a potravinářská inspekce
- Provozovatelé potravinářských podniků
- Spotřebitelé
- Ministerstvo vnitra (ve vztahu k základním registrům)

1.5 Popis cílového stavu

Cílem předkládaného návrhu zákona je jeho adaptace na nový kontrolní řád. Tato změna je nezbytná pro řádný a efektivní výkon kontrolní činnosti SZPI.

Neméně důležitým cílem je zvýšení efektivity kontrolní činnosti prováděné ze strany SZPI (nové typy opatření či nová forma opatření v podobě opatření obecné povahy). Zároveň povede podrobnější úprava některých aspektů, zejména oznamování opatření či rozhodování o odvolání (dříve námitkách) k větší aplikační jistotě, jak ze strany SZPI, tak kontrolovaných osob.

Konkrétně na základě nových typů opatření bude možné:

Uložit zákaz užívání prostor, pokud kontrolovaná osoba odmítá poskytnout součinnost odpovídající oprávnění inspektorů vstupovat na pozemky, do staveb a jiných prostor podle § 7 kontrolního řádu (§ 5 odst. 1 písm. a) bod 4 návrhu). S ohledem na možnost ohrožení zdraví spotřebitelů, pokud by byly uváděny na trh nebezpečné potraviny, a obecně na nepřipustnost toho, aby se provozovatel potravinářského podniku odmítal podrobit úřednímu dozoru nad potravinami, jsou běžné nástroje (uložení pořádkové pokuty resp. nově pokuty za přešůpek nebo jiný správní delikt podle kontrolního řádu), které jsou k dispozici v případě neposkytnutí součinnosti, nedostatečné pro rychlé a účinné zjednání nápravy. Kontrolní řád přešel v případě neposkytnutí součinnosti od pořádkových pokut do režimu přešůpků případně jiných správních deliktů, kde je nezbytné neposkytnutí součinnosti řešit ve správním řízení, které může být za situace, kdy může být ohroženo zdraví spotřebitelů, nepřiměřeně dlouhé. Navíc, ani uložení opakované sankce podle kontrolního řádu nemusí vést ke zpřístupnění provozovny a spotřebitel je tak vystavován zvýšenému riziku, které taková provozovna může představovat po dobu delší, než lze tolerovat a po spotřebitelích spravedlivě požadovat.

Další opatření by mělo přinést výrazné zefektivnění dozoru, který je nutně limitován skutečností, že stávající opatření v zákoně č. 146/2002 Sb. jsou vždy vztažena ke konkrétnímu

kontrolnímu zjištění tj. ve většině případů k určité šarži, zjištěné u konkrétního provozovatele potravinářského podniku, počtem inspektorů, které má SZPI k dispozici a zároveň množstvím prostředků uvolněných ze státního rozpočtu na dozorovou činnost. Jedná se o rozšíření možnosti uložit opatření, kterým lze uložit povinnost provádět na náklady kontrolované osoby po určitou dobu rozbory v laboratoři, i při zjištění nejakostních či klamavě označených zemědělských výrobků, potravin nebo tabákových výrobků [§ 5 odst. 1 písm. g) návrhu zákona]. Dosud bylo využitelné pouze v případě zdravotně závadných potravin nebo při podezření, že se jedná o zdravotně závadné potraviny.

V případě ukládání opatření bylo výslovně upraveno, že opatření je prvním úkonem v řízení. Pro řízení na místě je vedle okruhu osob, kterým opatření může být předáno, doplněna i povinnost inspektorátu poskytnout informaci o uložení opatření i jiným vhodným způsobem (například datovou schránkou) v případě opatření, která mohou mít širší územní přesah.

V případě nové formy opatření v podobě opatření obecné povahy je očekáván přínos jak pro rychlejší a efektivnější zásah v případě ohrožení zájmů spotřebitele při výrobě nebo uvádění zemědělských výrobků, potravin nebo tabákových výrobků na trh, tak pro účinnější informování kontrolovaných osob. Nová forma opatření by měla přinést zejména možnost rychlé reakce na případy, které vyžadují bezprostřední zásah, jakými jsou zejména případy významných potravinových krizí, kterými byly v minulosti nákaza bakterií EHEC (enterohemoragická Escherichia coli), či různé kauzy s dioxiny v potravinách či v poslední době otravy metanolem. Opatření obecné povahy by mělo být využitelné i v případě rozsáhlé kontaminace potravin například v případě přírodních katastrof jako jsou povodně či jaderné havárie, ale i v případech, kde stávající nástroje jsou málo efektivní, jako je například kontrola internetového obchodu.

V rámci rozhodování o odvolání (dříve o námitkách) dojde zejména k vyjasnění způsobů rozhodování o odvolání, kdy stávající úprava neobsahuje jasně vymezené způsoby rozhodnutí ředitele inspektorátu. Zároveň bude vyžadováno, aby odvolání bylo adresné a odůvodněné, což omezí případné průtahy v řízení o odvolání. To je v případě zejména zemědělských výrobků a potravin žádoucí s ohledem na jejich omezenou trvanlivost. Stejně tak i řešení otázky příslušnosti v případě vedení řízení o správním deliktu by mělo přinést jednoznačnou úpravu ve vztahu k některým změnám v právní úpravě opatření.

V neposlední řadě se pak jedná o změnu v návaznosti na přijetí jiného právního předpisu (ustanovení opravňující SZPI získávat údaje ze základních registrů). Tato změna je nezbytná pro řádný a efektivní výkon činnosti SZPI.

1.6 Zhodnocení rizika

Pokud bude zachován současný stav a nedojde tak k nezbytnému zohlednění poznatků z aplikační praxe a řešení identifikovaných problémů, hrozí:

- v případě nereagování na úpravu kontrolního řádu by muselo být po vstupu kontrolního řádu v účinnost pro každou z cca 30 000 kontrol prováděných SZPI ročně vydáváno ad hoc pověření
- v případě nezavedení nových typů opatření - absence účinných nástrojů dozoru ve vztahu k provozovatelům potravinářských podniků, kteří neumožňují provedení kontroly nebo uvádějí na trh nejakostní či klamavě označené výrobky,
- v případě neprovedení úprav při ukládání opatření na místě procesní nejistota při ukládání opatření, což by omezilo možnost adekvátně rychle a operativně odstraňovat závadný stav,
- v případě nezavedení nové formy opatření v podobě opatření obecné povahy – absence nástroje, který by umožnil bezprostřední reakci, zejména na významné bezpečnostní hrozby pro spotřebitele (zjištění potravin ohrožujících lidský život či škodlivých pro lidské zdraví, které již byly uvedeny do oběhu, potravinové krize, kontaminace potravin v případě přírodních katastrof či při jaderné havárii, atd.),
- v případě neprovedení úprav při rozhodování o námitkách (nově o odvolání) – nedostatečná aplikační jistota jak na straně kontrolovaných osob, tak SZPI, disproporce mezi požadavkem na rychlost rozhodování o odvolání do opatření (požadavek na rychlost rozhodování o odvolání je dán zejména tím, že dozorované výrobky jsou převážně rychloobrátkovým zbožím a případná pozdější korekce uloženého opatření by mohla vést k nežádoucím škodám) a potencionálními průtahy ze strany kontrolovaných osob,
- v případě nereagování na úpravu zákona o základních registrech by SZPI neměla přístup k informacím evidovaným v základních registrech a nemohla by je tak při své činnosti využívat.

2. Návrh variant řešení

2.1 Varianty regulatorně – technického řešení

Při zvažování různých variant identifikovaného problému z obecného (regulatorně-technického) hlediska, které by mohly vést ke stanovenému cíli, bylo zvažováno pouze předkládané řešení v podobě legislativního materiálu. Důvodem je skutečnost, že identifikované problémy, které jsou vymezeny v části „Definice problémů“, je možné řešit pouze legislativní formou.

Z tohoto důvodu nelze použít jiné regulatorně technické varianty řešení, neboť taková řešení nevedou k vyřešení definovaných problémů.

2.2 Varianty věcného řešení

2.2.1 Varianta 1 („nulová“)

Jako jedno z možných řešení bylo zvažováno úpravu v podobě návrhu zákona nerealizovat. Toto řešení by mělo za následek důsledky, které jsou uvedeny v části „Zhodnocení rizika“ a vedlo by k přetrvávání definovaných problémů.

2.2.2 Varianta 2 („příprava novely zákona č. 146/2002 Sb.“)

Tato varianta řešení je jedinou možností, jak řešit problémy definované v části 1. 2. Podle této varianty se předpokládá příprava a předložení návrhu novely zákona č. 146/2002 Sb., který by obsahoval legislativní řešení identifikovaných problémů. V jejich rámci byla zvažována různá formulační řešení jednotlivých ustanovení, z nichž ta nejvhodnější byla předložena do připomínkového řízení. Adaptace na obecný právní předpis pro oblast dozoru (kontrolní řád) a na předpisy evropského potravinového práva jsou přehledně zpracovány v následujících tabulkách.

a) Adaptace na nový kontrolní řád

Kontrolní řád	Novela zákona č. 146/2002
§ 8 písm. a), b), c), d)	§ 4 odst. 1 písm. e), d), i), j), k), m) – odstraněno pro duplicitu s kontrolním řádem
§ 4 - Pověření ke kontrole (1) (...) (2) <u>Pověření ke kontrole vydává vedoucí kontrolního orgánu</u> , anebo osoba k tomu pověřená vedoucím kontrolního orgánu (dále jen „nadřízená osoba kontrolujícího“). (...) (3) Pověření ke kontrole má formu a) písemného pověření k jednotlivé kontrole, nebo b) <u>průkazu, stanoví-li tak jiný právní předpis.</u>	§ 4 (1) (2) (...) (3) Inspektoři se při výkonu kontrolní činnosti prokazují průkazem inspekce, který je současně dokladem o jejich pověření ke kontrole. Průkaz inspekce vydává ústřední ředitel.

Kontrolní řád upravuje kontrolu jako takovou, nikoliv následná nápravná opatření, která jsou nutná k nápravě zjištěného protiprávního stavu. Jejich úprava je ponechána na zvláštních právních předpisech, jako je například zákon č. 146/2002 Sb. a zejména jeho § 5.

b) Adaptace na předpisy evropského potravinového práva

Návrh nestanoví žádné nové povinnosti pro provozovatele potravinářského podniku ani oprávnění SZPI, které by byly zakládány nově podle přímo použitelných předpisů Evropské unie. Ve vztahu k předpisům Evropské unie, které jsou vyjmenovány v Rozdílové tabulce

návrhu předpisu ČR s legislativou EU, se jedná o uvedení do souladu s již delší dobu platnou právní úpravou Evropské unie. Zákon o SZPI nebyl delší dobu novelizován, resp. při předchozích novelizacích těmto aspektům nebyla věnována dostatečná pozornost.

Stávající zákon o SZPI	Předpis Evropské unie	novela zákona č. 146/2002
Rozlišuje „potravinu a surovinu“	Pojem potravinu zahrnuje i suroviny (čl. 2 nařízení (ES) 178/2002)	Vypuštění pojmu surovina
Používá pojem „uvádění do oběhu“	Pro potraviny používá obsahově totožný pojem „uvádění na trh“ (Čl. 3 bod 8 nařízení (ES) 178/2002)	Pro potraviny je zaveden pojem „uvádění na trh“ v souladu s přímo použitelným předpisem, pro tabákové výrobky je nutné zachovat pojem „uvádění do oběhu“ s ohledem na soulad se zákonem 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích
§ 3 odst. 3 písm. b) neúplně zohledňuje čl. 5, 11 a 12 nařízení (ES) 882/2004 ve vztahu k potravinám	čl. 5, 11 a 12 nařízení (ES) 882/2004 stanoví pravidla delegace kontrolních úkolů a požadavky na laboratoře pro úřední kontroly potravin	Uvedení do souladu.
Nestanoví pravomoc SZPI pro certifikaci vína	Čl. 63 nařízení 607/2009 požaduje, aby členské státy určily příslušný orgán nebo orgány odpovědné za zajištění certifikace.	Provázání s ustanovením zákona 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství, kde SZPI byla certifikace svěřena.
Je používán pojem zdravotní závadnost/nezávadnost	Čl. 14 nařízení (ES) 178/2002 však používá pojem potravinu bezpečná/jiná než bezpečná	Uvedení do souladu s přímo použitelným předpisem
Nejsou výslovně uvedena opatření podle nařízení (ES) č. 882/2004	Čl. 54 nařízení (ES) 882/2004 umožňuje ukládat opatření v něm uvedená včetně jakéhokoliv opatření, které příslušný orgán považuje za vhodné	Katalog opatření v § 5, který poskytuje přehled typů opatření, které má inspektor SZPI k dispozici, je doplněn o opatření z nařízení (ES) 882/2004 případně specifické typy opatření, které jsou formulovány na jeho základě.

3. Vyhodnocení nákladů a přínosů

3.1 Identifikace nákladů a přínosů

Problematika je dále podrobně uvedena v části „Náklady“ a „Přínosy“.

3.2 Náklady

Varianta 1

Tato varianta znamená zaostávání právní úpravy za poznatky získanými z dosavadní aplikační praxe, respektive jejich ignorování (jedná se zejména o nezavedení nových typů opatření, neprovedení úprav v řízení, kterým je ukládáno opatření na místě a nové formy opatření v podobě opatření obecné povahy), přičemž přímým důsledkem by byl neefektivní výkon dozoru, když například na základě informací o závažné kontaminaci z evropského systému rychlého varování by nemohlo být bezprostředně uloženo opatření obecné povahy vůči provozovatelům potravinářských podniků, kteří by dotčenou potravinu uváděli na trh.

Kromě toho by měla tato varianta závažný dopad i do ekonomické sféry jak poctivých provozovatelů potravinářských podniků, tak spotřebitelů, kdy jedním z cílů potravinového práva a dozoru nad trhem s potravinami je podle čl. 1 odst. 1 písm. b) nařízení (ES) č. 882/2004 zaručovat poctivé jednání v obchodu s potravinami a chránit zájmy spotřebitelů, což by nebylo možno ze strany SZPI bez nových typů opatření dostatečně efektivně zajistit. V konečném důsledku by se zmenšoval prostor pro uplatnění jakostní produkce, která je logicky nákladnější, což by mělo neblahý dopad nejen na možnost výběru spotřebitele na trhu s potravinami, ale i na strukturu provozovatelů potravinářských podniků, kteří obstojí na trhu, a tím pádem i pokračují v podnikání a odvádí daně do státního rozpočtu. Snahou každého vyspělého státu je vést spotřebitele ke konzumaci jakostních a hodnotných potravin, což nejen přispívá k podpoře kvalitní produkce a k tomu, že spotřebitel investuje své prostředky do výrobků, které svou kvalitou odpovídají vynaložené ceně, ale i k prevenci různých civilizačních chorob, na jejichž léčení státy vynakládají stále větší objemy prostředků ze svých rozpočtů. SZPI jako orgán státního dozoru by bez nových typů opatření nemohla dostatečně účinně přispívat k narovnávání situace na trhu s potravinami.

Nezavedení ostatních navrhovaných změn (rozhodování o odvolání, průkaz, přístup do základních registrů) by pak mělo dopad na fungování SZPI jako takové a její schopnosti dostát požadavkům na efektivní výkon dozoru nad potravinami v souladu s čl. 3 nařízení (ES) č. 882/2004. Dále by nezavedení ostatních navrhovaných změn přineslo zejména neúměrné zvýšení provozních nákladů například v případě nutnosti vydávat ad hoc písemná pověření ke každé kontrole či zbytečné a neefektivní zjišťování údajů, potřebných pro výkon její činnosti, z jiných zdrojů, když tyto jsou dostupné v základních registrech.

Varianta 2

Pokud jde o státní správu, navrhovaná novela zákona č. 146/2002 Sb. přináší dílčí změny do výkonu dozoru SZPI, jehož základní rámec stanoví zákon č. 146/2002 Sb. Navrhované změny nepřinesou žádné náklady, které by bylo nutno hradit ze státního rozpočtu v důsledku aplikace ustanovení doplněných do zákona č. 146/2002 Sb. na základě návrhu.

V případě vypouštěné části ustanovení § 3 odst. 4 písm. o) lze identifikovat určité dílčí náklady, které se začaly objevovat od roku 2010, kdy byla snížena kapacita laboratoří SZPI a ve větší míře jsou pověřovány externí laboratoře. S ohledem na problematičnost vyčíslení těchto nákladů z důvodu neexistence prováděcího předpisu, který by nastavil příslušnou částku za práci pracovníka provádějícího ověření, však nedochází k faktickému naplňování tohoto ustanovení. Při zvažování zda takový prováděcí předpis zavést, bylo vyhodnoceno, že by se jednalo o zbytečnou zátěž podnikatelů, za situace, kdy ověření provádí stát ve svém zájmu, aby si prověřil, zda jím pověřené laboratoře naplňují požadavky čl. 11 a 12 nařízení č. 882/2004. Navíc by se na straně SZPI resp. státu jednalo o poměrně zanedbatelnou částku přibližně 64 000 Kč/rok. Ročně jsou ověřovány přibližně 4 laboratoře, kdy na jednu případně částka cca 16 000 Kč.

Pokud jde o provozovatele potravinářských podniků, nejednalo by se o žádné nové náklady, které by nesl provozovatel potravinářského podniku, pokud podniká v souladu s právními předpisy. Jednalo by se spíše o jednorázové náklady provozovatele potravinářského podniku vzniklé v reakci na jeho protiprávní jednání, a to na základě povinností, které by mu byly uloženy prostřednictvím nových typů opatření. V daném případě se však (stejně jako u současných typů opatření) jedná o aplikaci tzv. bonus-malus principu, kdy provozovatelé potravinářských podniků, kteří uvádí na trh výrobky v souladu s právními předpisy, nejsou stíženi žádným opatřením ani v současné době a nebyli by stíženi opatřením ani po přijetí návrhu zákona a nemusí tak nést ani žádné náklady spojené s odstraňováním závadného stavu, naopak provozovatelé potravinářských podniků, kteří porušují právní předpisy, musí počítat i s případnými náklady, které generuje činnost, při níž jsou porušovány právní předpisy.

Vyčíslení konkrétních nákladů je těžko proveditelné, protože závisí na povaze a četnosti zjištěných nedostatků, které by vedly k uložení povinností prostřednictvím nových typů opatření. Dále svou roli sehrává i doba, po kterou se opatření uplatňuje, kterou opět určuje povaha nedostatku. Celkově lze shrnout, že SZPI ročně na základě opatření omezí nebo zakáže zboží v hodnotě zhruba 40 – 70 mil. Kč. Nepředpokládá se, že by nové typy opatření tuto částku výrazně ovlivnily.

Konkrétní náklady lze odhadnout v případě opatření dle § 5 odst. 1 písm. g), kde náklad na laboratorní rozbor v akreditované laboratoři se pohybuje průměrně od 500 Kč do několika tisíc Kč, podle typu analýzy. Toto opatření je využíváno za stávající úpravy ve vztahu k nebezpečným potravinám spíše výjimečně v případě, kdy se prokáže, že produkce provozovatele potravinářského podniku je v široké míře nevyhovující, případně, že jeho kontrolní systém selhal (např. v roce 2012 bylo toto opatření použito pouze v souvislosti s metanolovou krizí). V případě konkrétního provozovatele potravinářského podniku se tak může jednat o náklady od tisíců Kč do desítek tisíc Kč v závislosti na množství zkoušek podle velikosti jeho produkce, velikosti vzorkovaných šarží, apod. Vždy se však bude jednat o náklady v souvislosti s protiprávním jednáním samotného podnikatele. Pokud provozovatel potravinářského podniku podniká v souladu s právními předpisy, novela mu nepřinese žádné nové náklady.

Ostatní změny nebudou mít dopad na náklady provozovatelů potravinářských podniků vzhledem k tomu, že se jedná o změny, které spíše přispívají ke snížení nákladů provozovatelů, protože budou v širší míře využívány elektronické prostředky komunikace na dálku (bude poskytována informace o uložených opatřeních na místě, která budou mít dopad v rámci územní působnosti více inspektorátů, též jiným vhodným způsobem, zejména prostřednictvím datové schránky). V případě opatření obecné povahy se pak předpokládá s ohledem na zásadu přiměřenosti (§ 2 odst. 3 správního řádu) spíše ojedinělé využití v odůvodněných případech. Zbývající změny jsou pak čistě procesního charakteru a nebudou mít žádný vliv na náklady provozovatelů potravinářských podniků.

Z pohledu administrativní zátěže ve smyslu měření nákladů spojených s plněním ukládaných informačních povinností právními předpisy návrh nestanoví pro provozovatele potravinářských podniků žádnou informační povinnost, kterou by museli provozovatelé potravinářských podniků plnit. Administrativní zátěž se tudíž nezvyšuje, přičemž stávající úprava nestanoví žádné informační povinnosti provozovatelů, když úprava byla přijata za účelem zřízení SZPI a stanovení její působnosti.

3.3 Přínosy

Varianta 1:

V této variantě nebyly identifikovány žádné přínosy.

Varianta 2:

Předpokládá se, že hlavním přínosem návrhu bude zefektivnění kontrolní činnosti SZPI díky zavedení nových typů opatření, což v konečném důsledku přinese vyšší úroveň ochrany práv běžného spotřebitele, který je s ohledem na své možnosti v rámci vztahu provozovatel potravinářského podniku – spotřebitel vždy tím slabším článkem. Spotřebiteli totiž často nezbývá než se spolehnout v obecné rovině na poctivost provozovatele potravinářského podniku a na to, že provozovatel má sám zavedenu dostatečně účinnou vnitřní kontrolu bezpečnosti a jakosti potravin a na informace, které mu provozovatel potravinářského podniku o výrobku poskytne. Stejně tak i úpravy v řízení, kterým je ukládáno opatření na místě, jakož i zavedení nové formy opatření v podobě opatření obecné povahy v konečném důsledku přinesou zefektivnění a zkvalitnění dozorové činnosti a tak i zvýšení ochrany spotřebitele. Je nutné dodat, že s ohledem na vnitřní trh Evropské unie a volný pohyb zboží české orgány dozoru poskytují ochranu nejen českému spotřebiteli ale i spotřebitelům z jiných členských států Evropské unie.

Vedle spotřebitelů by z této nové úpravy měly profitovat i provozovatelé potravinářských podniků, kteří dodržují právní předpisy a uvádí na trh jakostní a neklamavé výrobky, když navržená úprava posílí možnosti SZPI, aby přispěla naplňování cílů potravinového práva, které má mimo jiné za cíl zaručovat poctivé jednání v obchodu s potravinami.

3.4 Vyhodnocení nákladů a přínosů

Pokud vyhodnotíme náklady a přínosy jednotlivých variant, přichází do úvahy k realizaci varianta 2, která sice vyvolává určité jednorázové náklady na straně provozovatelů

potravinářských podniků, nicméně se nejedná o plošný dopad na všechny provozovatele, ale pouze na ty, kteří neplní své zákonné povinnosti. Tyto náklady jsou navíc jednoznačně převáženy identifikovanými přínosy pro společnost jako celek, což je popsáno v bodu 3.3. (Varianta 2).

4. Návrh řešení

Vlastní obsah návrhu zákona se především týká:

- stanovení průkazu (§ 4 odst. 2)
- zavedení nových typů opatření (§ 5 odst. 1),
- úprav v rámci řízení, kterým je vydáváno a oznamováno opatření (§ 5 odst. 2 a 3),
- zavedení nové formy opatření – opatření obecné povahy (§ 5 odst. 6, 7 a § 5a odst. 3)
- úpravy v rozhodování o odvolání (§ 5 odst. 4 a 5)
- umožnění přístupu do základních registrů (§ 9)

4.1 Stanovení pořadí variant

Variantou doporučenou k dalšímu řešení je varianta č. 2 („příprava novely zákona č. 146/2002 Sb.“). Důvodem je skutečnost, že navržená novela zákona č. 146/2002 Sb. je jedinou možnou variantou umožňující realizovat přínosy, které jsou nastíněny v bodě 3. Varianta č. 1 („nulová“) vykazuje nežádoucí náklady na straně státu, spotřebitelů i provozovatelů potravinářských podniků a nepřináší žádné přínosy.

S ohledem na výše uvedené tabulky v části 2.2.2. je zřejmé, že uvedení úpravy zákona o SZPI do souladu s kontrolním řádem a předpisy Evropské unie není možné nelegislativními prostředky s ohledem na nutnost vymezení činnosti SZPI jako správního orgánu v zákoně. Neprovedení úpravy by znamenalo, že zákon o SZPI by obsahoval duplicitní úpravu s kontrolním řádem, nebyl by v souladu s právem Evropské unie ani se zákonem o potravinách, který je souběžně novelizován a zavádí stejnou terminologii. Nové typy opatření je pro jednoznačné vymezení pravomoci SZPI žádoucí formulovat přímo v zákoně. V případě procesní úpravy ukládání opatření by neprovedení změn znamenalo aplikační nejistotu a vršení jednorázových řešení podle aktuální judikatury, což není pro stabilní a zákonný výkon kontrolní činnosti vhodný přístup. Co se týče úpravy opatření obecné povahy, jedná se o institut zavedený novým správním řádem, nicméně bez zákonného zmocnění pro jeho vydávání a patřičné zvláštní úpravy, která by definovala nezbytné odklony od obecné úpravy ve správním řádu, by opatření obecné povahy nebylo pro činnost SZPI využitelné, a to i s ohledem na zdlouhavost procesního postupu, kterým je přijímáno.

5. Implementace doporučené varianty a vynucování

Orgánem odpovědným za implementaci varianty č. 2 je Ministerstvo zemědělství, které je gestorem legislativy v oblasti dozoru nad trhem se zemědělskými, potravinářskými a tabákovými výrobky.

Vynucování zákona bude zajištěno ze strany SZPI, správního úřadu podřízeného Ministerstvu zemědělství, a to stávajícími, popřípadě i nově zaváděnými (opatření obecné povahy) zákonnými prostředky.

6. Přezkum účinnosti regulace

Vzhledem k tomu, že se jedná o dílčí úpravy, které mají za cíl zefektivnit a doplnit již fungující systém dozoru, projeví se efektivnost regulace v individuálních případech v závislosti na kontrolních zjištěních a situaci na trhu s potravinami.

Přezkum účinnosti regulace bude s ohledem na obsah návrhu zákona provádět SZPI jako orgán dozoru, který bude předmětnou regulaci využívat při výkonu své působnosti. Svou úlohu bude mít i Ministerstvo zemědělství, které v závislosti na účinnosti této regulace může zvažovat využití některých jejích aspektů v jiných oblastech jemu svěřených.

7. Konzultace a zdroje dat

K vypracování novely zákona č. 146/2002 Sb. byla sestavena pracovní skupina v rámci SZPI složená z odborných zástupců jednotlivých inspektorátů a ústředního inspektorátu, která analyzovala a diskutovala současný stav a vypracovala základ návrhu řešení. Jednalo se jak o zaměstnance odpovědné za praktický výkon kontroly, tak i právníky činné v rámci řízení prováděných na základě tohoto zákona.

S ohledem na povahu úpravy, která byla zvažována, tj. návrh, který je z velké části především úpravou procesní, byl opakovaně konzultován odborník na správní právo JUDr. Stanislav Kadečka, Ph.D., vedoucí katedry správní vědy a správního práva právnické fakulty Masarykovy univerzity.

S ohledem na předpokládaný přínos novely pro posílení ochrany spotřebitele bylo konzultováno Sdružení českých spotřebitelů, které přivítalo možnost efektivnějšího zásahu ze strany SZPI, jenž umožní opatření obecné povahy, bude-li to nezbytné.

Ze zástupců průmyslu byl návrh úpravy a varianty řešení konzultovány se Svazem obchodu a cestovního ruchu, který zejména navrhoval zpružnit informování provozovatelů potravinářských podniků o ukládaných opatřeních, což bude zajištěno souběžným informováním o uložených opatřeních podle § 5 odst. 3 i jiným vhodným způsobem. Potravinářská komora ČR považuje efektivní výkon dozoru za jeden z podstatných nástrojů pro zachování rovných podmínek na trhu s potravinami pro všechny provozovatele potravinářských podniků. Navrhovaná řešení proto akceptovala jako přijatelná.

Jako zdroj dat byl zejména využit informační systém SZPI, judikatura Nejvyššího správního soud a důvodová zpráva ke kontrolnímu řádu.

B. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky a s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Návrh je v souladu s ústavním pořádkem České republiky. Navrhovaná úprava se nedotýká mezinárodních smluv ani obecně uznávaných zásad mezinárodního práva.

C. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s právem Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie a obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Předložený návrh není v rozporu se závazky vyplývajícími pro Českou republiku z členství v Evropské unii, zejména se Smlouvou o přistoupení České republiky k Evropské unii, s obecnými zásadami práva Evropské unie nebo s judikaturou Evropského soudního dvora.

Návrh zákona není v rozporu s těmito předpisy Evropské unie:

- s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin, v platném znění,
- s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 ze dne 29. dubna 2004 o hygieně potravin, v platném znění,
- s nařízením Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 ze dne 29. dubna 2004 o úředních kontrolách za účelem ověření dodržování právních předpisů týkajících se krmiv a potravin a pravidel o zdraví zvířat a dobrých životních podmínkách zvířat, v platném znění,
- s nařízením (ES) č. 2073/2005 ze dne 15. listopadu 2005 o mikrobiologických kritériích pro potraviny, v platném znění,
- s nařízením Komise (ES) č. 401/2006 ze dne 23. února 2006, kterým se stanoví metody odběru vzorků a metody analýzy pro úřední kontrolu množství mykotoxinů v potravinách, v platném znění,
- s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1151/2012 ze dne 21. listopadu 2012 o režimech jakosti zemědělských produktů a potravin
- s nařízením Komise (ES) č. 333/2007 ze dne 28. března 2007, kterým se stanoví metody odběru vzorků a metody analýzy pro úřední kontrolu obsahu olova, kadmia, rtuti, anorganického cínu, 3-MCPD a benzo[a]pyrenu v potravinách, v platném znění,
- s nařízením Rady (ES) č. 1234/2007 ze dne 22. října 2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty, v platném znění,
- s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 110/2008 ze dne 15. ledna 2008 o definici, popisu, obchodní úpravě, označování a ochraně zeměpisných označení lihovin a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 1576/89, v platném znění,
- s nařízením Komise (ES) č. 555/2008 ze dne 27. června 2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 479/2008 o společné organizaci trhu s vínem, pokud jde o programy podpory, obchod se třetími zeměmi, produkční potenciál a kontroly v odvětví vína, v platném znění,
- s nařízením Komise (ES) č. 607/2009, ze dne 14. července 2009, kterým se stanoví některá prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 479/2008, pokud jde o chráněná označení původu a zeměpisná označení, tradiční výrazy, označování a obchodní úpravu některých vinařských produktů, v platném znění,
- s nařízením Komise (EU) č. 543/2011 ze dne 7. června 2011, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 pro odvětví ovoce a zeleniny a odvětví výrobků z ovoce a zeleniny, v platném znění,

- s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011 ze dne 25. října 2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 a (ES) č. 1925/2006 a o zrušení směrnice Komise 87/250/EHS, směrnice Rady 90/496/EHS, směrnice Komise 1999/10/ES, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/13/ES, směrnic Komise 2002/67/ES a 2008/5/ES a nařízení Komise (ES) č. 608/2004.

Na základě těchto skutečností je možné návrh zákona hodnotit jako plně slučitelný s právem Evropské unie.

ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K Čl. I

K bodu 1

(k § 1 odst. 7)

Toto ustanovení stanovuje, kdo je příslušný rozhodnout o správním deliktu v prvním stupni v případech, kdy správní delikt byl zjištěn inspektorem při kontrole, při níž inspektor postupoval podle § 4 odst. 2, nebo kdy správní delikt spočíval v nesplnění povinnosti uložené opatřením, které bylo vydáno postupem podle § 5 odst. 3, tedy opatření, které svými účinky přesahovalo územní působnost jednoho inspektorátu. Podkladem takového řízení budou mimo jiné kontrolní materiály, které vznikly při kontrole podle § 4 odst. 2 nebo se staly podkladem pro uložení opatření dle § 5 odst. 3. Ostatní případy, kdy by místní příslušnost svědčila více místně příslušným inspektorátům, dostatečně řeší správní řád jako *lex generalis*.

K bodu 2

[k § 2 písm. a)]

S ohledem na Lisabonskou smlouvu se slova „Evropských společenství“ nahrazují slovy „Evropské unie“. Zároveň je aktualizována poznámka pod čarou o příslušné nové unijní předpisy. Zrušení části textu ustanovení ve vztahu k opatření vychází z toho, že uložení povinností opatřením není nutnou součástí každé kontroly. Povinnost správního orgánu sepsat protokol o kontrole pak obecně vyplývá z § 12 kontrolního řádu.

K bodu 3

[k § 2 písm. c)]

Definice opatření byla jako nadbytečná vypuštěna.

K bodu 4

[k § 2 písm. d)]

Pojem „surovina“ je vypouštěn vzhledem k tomu, že surovina určená k výrobě potravin je ze své podstaty rovněž potravinou ve smyslu definice stanovené v čl. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002. Terminologicky je tak zákon uveden do souladu se základní normou potravinového práva.

Slova „přímo použitelnými předpisy Evropské unie“ jsou doplňována pro úplnost výčtu předpisů, které jsou posuzovány před vystavením osvědčení, a to s ohledem na skutečnost, že mnoho požadavků potravinového práva je uvedeno právě v předpisech Evropské unie.

Dále byl uveden odkaz na definici potravin podle platného potravinového práva Evropské unie.

K bodu 5

[k § 2 písm. e)]

Úprava je provedena vzhledem k tomu, že surovina určená k výrobě potraviny je ze své podstaty rovněž potravinou ve smyslu definice stanovené v čl. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002. Terminologicky je tak zákon uveden do souladu se základní normou potravinového práva.

K bodu 6

(k § 3 odst. 1)

Pojem „surovina“ je vypouštěn vzhledem k tomu, že surovina určená k výrobě potraviny je ze své podstaty rovněž potravinou ve smyslu definice stanovené v čl. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002. Terminologicky je tak zákon uveden do souladu se základní normou potravinového práva.

K bodu 7

[k § 3 odst. 1 písm. a)]

Změna je provedena s ohledem na konzistentnost textu zákona, kdy předmětem kontroly jsou požadavky potravinového práva jako celku, včetně unijních předpisů.

K bodu 8

[k § 3 odst. 1 písm. b)]

S ohledem na zavedení pojmu „uvádění na trh“ v zákoně č. 110/1997 Sb., který je definován v nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002, je tento pojem zaváděn i v zákoně č. 146/2002 Sb. V případě tabákových výrobků i nadále zákon č. 110/1997 Sb. používá pojem „uvádění do oběhu“. Slova „nebo přímo použitelnými předpisy Evropské unie“ jsou doplňována s ohledem na to, že předmětem kontroly jsou požadavky potravinového práva jako celku.

K bodu 9

[k § 3 odst. 1 písm. c)]

Slova „nebo přímo použitelnými předpisy Evropské unie“ jsou doplňována pro konzistentnost textu zákona, kdy předmětem kontroly jsou požadavky potravinového práva jako celku.

K bodu 10

(k poznámce pod čarou č. 8)

Aktualizace a doplnění poznámky pod čarou s odkazy na stěžejní ustanovení, které stanoví zákaz klamání spotřebitele.

K bodu 11

[k § 3 odst. 1 písm. e)]

S ohledem na zavedení pojmu „uvádění na trh“ v zákoně č. 110/1997 Sb., který je definován v nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002, je tento pojem zaváděn

i v zákoně č. 146/2002 Sb. V případě tabákových výrobků i nadále zákon č. 110/1997 Sb. používá pojem „uvádění do oběhu“.

K bodu 12

(k poznámce pod čarou č. 9)

Aktualizace a doplnění poznámky pod čarou.

K bodu 13

[k § 3 odst. 1 písm. f), § 4 odst. 1 písm. a), § 5 odst. 1 písm. b) a § 13]

Pojem „surovina“ je vypouštěn vzhledem k tomu, že surovina určená k výrobě potravin je ze své podstaty rovněž potravinou ve smyslu definice stanovené v čl. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002. Terminologicky je tak zákon uveden do souladu se základní normou potravinového práva.

K bodu 14

[k § 3 odst. 1 písm. g)]

S ohledem na to, že oprávnění ke kontrole uvedená v první větě tohoto ustanovení jsou již obsažena v § 3 odst. 1 písm. a) až f), je třeba toto ustanovení jako nadbytečné vypustit. Druhá část ustanovení je systematicky vhodněji zařazena do textu § 3 odst. 2 písmene h).

K bodu 15

(k poznámce pod čarou č. 10a)

Aktualizace poznámky pod čarou o nové předpisy Evropské unie.

K bodu 16

(k § 3 odst. 2)

Ustanovení dosavadního § 3 odst. 2, které navazovalo na § 1 odst. 2 a § 3b zákona č. 110/1997, upravovalo kontrolu ve vztahu k ohlášení zásob potravin nebo zemědělských výrobků v souvislosti se vstupem ČR do Evropské unie. Toto ustanovení není v současnosti již využitelné a je proto vypuštěno společně s poznámkou pod čarou č. 10b.

K bodu 17

(k § 3 odst. 2)

S ohledem na to, že ustanovení dosavadního § 3 odst. 3 písm. a) upravuje co do smyslu totožné zmocnění ke kontrole jako ustanovení § 3 odst. 1 písm. a), je třeba toto ustanovení jako nadbytečné vypustit.

K bodu 18

[k poznámce pod čarou č. 12]

Aktualizace poznámky pod čarou s ohledem na změnu právního předpisu.

K bodu 19

[k § 3 odst. 2 písm. b)]

Jedná se o zpřesnění textu provedené v souvislosti s vypuštěním definice opatření. Zároveň je třeba, aby nadále opatření mohlo být na základě zjištění inspektora vydáváno i v průběhu kontroly a to i před vyhotovením protokolu o kontrole.

K bodu 20

[k § 3 odst. 2 písm. c)]

Jedná se o zpřesnění textu, kdy jednotlivé typy opatření jsou stanoveny v § 5 odst. 1 a obecné zmocnění ukládat opatřením povinnosti je upraveno v § 3 odst. 2 písm. b).

K bodu 21

[k § 3 odst. 2 písm. e), § 3 odst. 3 písm. r), s), y), aa), dd) a ee), § 3 odst. 5, 7, 8, a 10, § 6 odst. 5 a § 12a]

S ohledem na Lisabonskou smlouvu se slova „Evropských společenství“ nahrazují slovy „Evropské unie“.

K bodu 22

[k § 3 odst. 2 písm. e)]

Z ustanovení je vypuštěn odkaz na zvláštní právní předpis, když kontrola osobní a provozní hygieny je dostatečně upravena v přímo použitelném nařízení (ES) č. 852/2004, o hygieně potravin.

K bodu 23

[k § 3 odst. 2 písm. k)]

V souvislosti se zrušením první části ustanovení § 3 odst. 1 písm. g) byla jeho druhá část s ohledem na systematiku zákona zařazena jako písmeno k) do § 3 odst. 2.

K bodu 24

[k § 3 odst. 3 písm. a)]

Jedná se o změnu vyplývající z navrhovaných úprav § 5.

K bodu 25

[k § 3 odst. 3 písm. b)]

Vypouští se odkaz na zákon o veřejných zakázkách, který je zde nadbytečný vzhledem k tomu, že se tento zákon uplatní i bez přímého odkazu. Ve vztahu k zemědělským výrobkům a potravinám se doplňuje normativní odkaz na nařízení (ES) č. 882/2004 o úředních kontrolách, které v čl. 5 upravuje možnost přenést určité úkoly na kontrolní subjekt, kterým se rozumí nezávislá třetí strana (tj. například akreditovaná laboratoř). Doplňuje se odkaz na příklady předpisů Evropské unie, které upravují přípravu vzorků. Další normativní odkaz pak nahrazuje odkaz na ČSN EN ISO/IEC 17025, když podrobnou úpravu podmínek pro provoz laboratoří zejména požadavky na prováděné zkoušky a samotné laboratoře stanoví čl. 11 a 12 nařízení (ES) č. 882/2004 a to včetně požadavku na soulad laboratoře s normou EN ISO/IEC

17025. Co se týče rozborů tabákových výrobků, které nespádají pod rámec nařízení (ES) č. 882/2004, rovněž platí požadavek na laboratoře pro účely úřední kontroly splnit podmínky technické normy, která je uvedena prostřednictvím normativního odkazu. Ustanovení ohledně náhrady nákladů za laboratorní rozborů bylo přesunuto s ohledem na systematiku předpisu do § 3 odst. 6.

K bodu 26

[k § 3 odst. 3 písm. c)]

Důvodem doplnění slov „nebo provedených kontrol“ je skutečnost, že podkladem pro posudky vydávané inspekcí nemusí být pouze rozborů podle písmene b), ale i samotná kontrolní zjištění.

K bodu 27

[k § 3 odst. 3 písm. g)]

S ohledem na první použití pojmu „provozovatel potravinářského podniku“ v zákoně je pro srozumitelnost textu zařazena poznámka pod čarou odkazující na čl. 3 bod 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002, kde je tento pojem definován.

K bodu 28

[k § 3 odst. 3 písm. h)]

Jedná se o opravu gramatické chyby v textu ustanovení.

K bodu 29

[k § 3 odst. 3 písm. o)]

Vzhledem k tomu, že se jedná o provádění rozborů pro účely SZPI, bylo na základě dosavadní aplikační praxe vyhodnoceno, že není na místě náklady za ověření přenášet na ověřovanou laboratoř (požadavek na ověřování způsobilosti laboratoří je zájmem kontrolního orgánu).

K bodu 30

[k § 3 odst. 3 písm. q) a u)]

Pojem „surovina“ je vypouštěn vzhledem k tomu, že surovina určená k výrobě potravin je ze své podstaty rovněž potravina ve smyslu definice stanovené v čl. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002. Terminologicky je tak zákon uveden do souladu se základní normou potravinového práva.

K bodu 31

[k § 3 odst. 3 písm. s)]

Pojem „surovina“ je vypouštěn vzhledem k tomu, že surovina určená k výrobě potravin je ze své podstaty rovněž potravina ve smyslu definice stanovené v čl. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002. Terminologicky je tak zákon uveden do souladu se základní normou potravinového práva.

S ohledem na zavedení pojmu „uvádění na trh“ v zákoně č. 110/1997 Sb., který je definován v nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002, je tento pojem zaváděn i v zákoně č. 146/2002 Sb.

K bodu 32

(k poznámce pod čarou č. 14a)

Aktualizace poznámky pod čarou s ohledem na změnu právního předpisu.

K bodu 33

(k poznámce pod čarou č. 14e)

Aktualizace poznámky pod čarou s ohledem na změnu právního předpisu.

K bodu 34

(k poznámce pod čarou č. 14f)

Aktualizace poznámky pod čarou s ohledem na změnu právního předpisu.

K bodu 35

[k § 3 odst. 3 písm. bb)]

Původní znění tohoto ustanovení je vypouštěno s ohledem na novelu zákona č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství, provedenou zákonem č. 256/2011 Sb., která tuto pravomoc SZPI zrušila. Touto novelou zákona o vinohradnictví a vinařství byla současně nově stanovena pravomoc SZPI ohledně certifikace vína, čemuž odpovídá i navrhovaný text § 3 odst. 3 písmene bb). Poznámka pod čarou uvádí odkaz na příslušnou úpravu v evropském unijním právu.

K bodu 36

[k § 3 odst. 3 písm. cc)]

S ohledem na Lisabonskou smlouvu se slova „Evropských společenství“ nahrazují slovy „Evropské unie“.

K bodu 37

[k § 3 odst. 3 písm. dd)]

Nařízení (EU) 1151/2012 zavádí novou úpravu hrazení nákladů ověření souladu se specifikací v článku 37 odst. 1 a na rozdíl od úprav nařízení (ES) 510/2006 a 509/2006, které nahrazuje, stanoví možnost členským státům rozhodnout o povinnosti hradit náklady. Tento režim se tak liší od přístupu v nařízení (EU) 1234/2007 o jednotné společné organizaci trhů, které v čl. 118p stanoví, že náklady za ověření specifikace nesou hospodářské subjekty, jichž se týká, bez možnosti národní úpravy. Rozdílnost režimů pro potraviny a pro víno tak odůvodňuje i doplnění ustanovení písm. dd), že inspekce rozhoduje o náhradě nákladů na ověření souladu se specifikacemi v režimu příslušných zvláštních právních předpisů, které jsou pro lepší orientaci uvedeny v poznámkách pod čarou (zákon č. 321/2004 Sb., zákon č. 110/1997 Sb.). V souvislosti s tímto doplněním byl vypuštěn i odstavec 7.

K bodu 38

(k § 3 odst. 4)

Pojem „surovina“ je vypouštěn vzhledem k tomu, že surovina určená k výrobě potravin je ze své podstaty rovněž potravinou ve smyslu definice stanovené v čl. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002. Terminologicky je tak zákon uveden do souladu se základní normou potravinového práva.

Slova „přímo použitelnými předpisy Evropské unie“ jsou doplňována pro konzistentnost textu zákona, kdy předmětem kontroly jsou požadavky potravinového práva jako celku.

K bodu 39

(k § 3 odst. 5 a 6)

V případě kontrolního nákupu (například v rámci kontroly internetového prodeje nebo při kontrole nekalých obchodních praktik na úseku potravin) musí dozorový orgán zakoupit odebírané vzorky od kontrolované osoby na své náklady. Tímto ustanovením je zajištěno, aby v případě nevyhovujícího vzorku dozorový orgán mohl rozhodnout o náhradě nákladů, které vynaložil za vzorek při kontrolním nákupu, přičemž za náklady, které při kontrolním nákupu vznikly, se typicky bude považovat cena nevyhovujícího výrobku.

Z novelizovaného ustanovení § 3 odst. 3 písm. b) byl do odstavce 6 přesunut režim hrazení nákladů za laboratorní rozbor v případě nevyhovujících vzorků odebraných při úředních kontrolách. Prováděcím právním předpisem, na který toto zákonné ustanovení odkazuje, je vyhláška č. 541/2002 Sb.

K bodu 40

(k § 3 odst. 7)

V souvislosti s doplněním ustanovení § 3 odst. 3 písm. dd) a vstupem v platnost nového nařízení (EU) 1151/2012 bylo ustanovení dosud platného odstavce 7 vypuštěno, když příslušnou úpravu obsahují zvláštní právní předpisy, tj. pro potraviny obecně zákon č. 110/1997 Sb. a pro víno specificky zákon č. 321/2004 Sb.

K bodu 41

(k § 3 odst. 8 a 9 a k § 6 odst. 4)

Pojem „surovina“ je vypouštěn vzhledem k tomu, že surovina určená k výrobě potravin je ze své podstaty rovněž potravinou ve smyslu definice stanovené v čl. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002. Terminologicky je tak zákon uveden do souladu se základní normou potravinového práva.

K bodům 42 až 47

(k § 4 odst. 1)

S ohledem na účinnost kontrolního řádu od 1. 1. 2014 byla v úvodu odstavce 1 pro nadbytečnost vypuštěna slova „mimo oprávnění stanovená zvláštním zákonem“. Zákon č. 146/2002 Sb. tak stanoví dílčí specifická oprávnění inspektora nad rámec oprávnění svěřených mu kontrolním řádem v § 7 a 8. Výčet oprávnění inspektora obsažený v § 4 odst. 1

neznamená vyloučení obecné úpravy jako celku, což není třeba zvlášť zdůrazňovat slovy „mimo oprávnění stanovená zvláštním zákonem“. Konstrukce kontrolního řádu poskytuje základ pro eliminaci stávající roztržitosti a duplicitní úpravy procesních práv kontrolujících, neboť jiné právní předpisy včetně zákona č. 146/2002 Sb. by s ohledem na existenci obecné právní úpravy měly vymezit toliko specifická oprávnění kontrolujících, jež jsou potřebná k výkonu příslušného druhu kontrolní činnosti, a tudíž by měla pouze doplnit uvedený základní výčet.

Písmena c), d), i), j), k), m) jsou vypouštěna z důvodu duplicity s oprávněními uvedenými v § 8 písm. a), b), c) a d) kontrolního řádu.

Pojem „surovina“ v § 4 odst. 1 písm. a) je vypouštěn vzhledem k tomu, že surovina určená k výrobě potraviny je ze své podstaty rovněž potravinou ve smyslu definice stanovené v čl. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002. Terminologicky je tak zákon uveden do souladu se základní normou potravinového práva.

Slova „přímo použitelnými předpisy Evropské unie“ v § 4 odst. 1 písm. a) jsou doplňována pro konzistentnost textu zákona, kdy předmětem kontroly jsou požadavky potravinového práva jako celku.

K bodu 48

(k § 4 odst. 2)

S cílem zajistit maximálně účelné provádění kontrolní činnosti je s ohledem na eliminaci interpretačních variant v předmětném ustanovení umožněno odchýlit se od územní působnosti inspektorátů podle § 1 odst. 2.

K bodu 49

(k § 4 odst. 3)

Ustanovení § 4 odst. 3 písm. b) kontrolního řádu stanoví, že pověření ke kontrole má formu průkazu, stanoví-li tak jiný právní předpis. Důvodem novelizovaného ustanovení je adaptovat zákon č. 146/2002 Sb. na tuto úpravu, když důvodová zpráva ke kontrolnímu řádu uvádí, že *průkazy zpravidla slouží jako dlouhodobější pověření k opakovanému výkonu určité kontrolní činnosti a zvláště v případech, kdy je kontrola jedinou či jednou ze stěžejních činností kontrolního orgánu*, což je i případ SZPI. Proto toto ustanovení výslovně stanoví, že průkaz, který vydává inspekce inspektorům pro výkon kontrolní činnosti, je dokladem o pověření inspektorů ke kontrole.

K bodu 50

(k § 4 odst. 4)

Znění tohoto ustanovení je inspirováno § 18b odst. 5 zákona 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, a § 21f odst. 4 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů. Pro zabezpečení efektivní kontroly je třeba

inspektorům poskytnout dostatečně účinný nástroj, aby si mohli zjednat přístup do kontrolovaných prostor, pokud jim tento bude odepřen, včetně otevření uzavřených prostor. Zároveň je třeba výslovně stanovit povinnost každého, v jehož objektu se takové prostory nachází, aby kontrolu inspekce strpěl.

Jedná se o oprávnění, které bude moci být využito, pokud bude znemožněno oprávnění podle § 7 kontrolního řádu. Využití tohoto oprávnění bude vždy zvažováno v souladu se zásadou přiměřenosti. Podle okolností dané situace by mělo být aplikováno zejména při podezření, že by mohly být uváděny na trh nebezpečné potraviny, jejichž uvedení na trh může mít dopad na zdraví obyvatel. Podle situace může být toto oprávnění realizováno za asistence Policie České republiky, a to v souladu s § 135 správního řádu. Jakým konkrétním způsobem bude přístup zjednan, bude záležet na situaci na místě kontroly.

K bodu 51

(k § 5 odst. 1)

S ohledem na zrušení definice pojmu opatření v § 2 písm. c) byla provedena formulační úprava ustanovení § 5 odst. 1, tak aby bylo zřejmé, že pod jednotlivými písmeny jsou obsaženy jednotlivé typy opatření, kterými se ukládají povinnosti. Vzhledem k tomu, že kontrolní řád zahrnuje pod pojem kontroly i fázi po doručení protokolu o kontrole, a to až po případné doručení vypořádání námitek kontrolované osobě, byla odstraněna slova „na základě výsledků provedené kontroly“, aby bylo postaveno na jisto, že opatření může inspektor vydat kdykoliv v průběhu kontroly.

[k § 5 odst. 1 písm. a) bod 1]

S ohledem na zavedení pojmu „uvádění na trh“ v zákoně č. 110/1997 Sb., který je definován v nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002, je tento pojem zaváděn i v zákoně č. 146/2002 Sb.

[k § 5 odst. 1 písm. a) bod 2]

Slova „přímo použitelnými předpisy Evropské unie“ jsou doplňována pro konzistentnost textu zákona, kdy předmětem kontroly jsou požadavky potravinového práva jako celku.

[k § 5 odst. 1 písm. a) bod 3]

S ohledem na zavedení pojmu „uvádění na trh“ v zákoně č. 110/1997 Sb., který je definován v nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002, je tento pojem zaváděn i v zákoně č. 146/2002 Sb.

S ohledem na zavedení pojmu „nebezpečný/bezpečný“ v zákoně č. 110/1997 Sb., který vychází z nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002, je pro konzistentnost obou zákonů využita příslušná terminologie i zde.

[k § 5 odst. 1 písm. a) bod 4]

Toto ustanovení umožňuje uložit zákaz užívání prostor, pokud kontrolovaná osoba odmítne poskytnout součinnost odpovídající oprávnění inspektorů vstoupovat na pozemky, do staveb

a jiných prostor podle § 7 kontrolního řádu. S ohledem na možnost ohrožení zdraví spotřebitelů (v důsledku uvádění na trh nebezpečné potraviny) a na to, že je obecně nepřijatelné, aby se provozovatel potravinářského podniku odmítal podrobit úřednímu dozoru nad potravinami, jsou běžné nástroje (uložení pokuty), které jsou inspektorům k dispozici v případě neposkytnutí součinnosti v rovině odmítnutí vstupu, nedostatečné pro rychlé a účinné sjednání nápravy. Uložení pokuty za neposkytnutí součinnosti podle kontrolního řádu, která se bude nově ukládat v plném správním řízení, je tak adekvátním nástrojem s ohledem na svou omezenou pružnost při neposkytnutí součinnosti ve vztahu k tzv. dalším oprávněním kontrolujícího podle § 8 kontrolního řádu. Nicméně v případě, kdy je odmítnut vstup do potravinářského podniku, může být ukládání pokut v režimu kontrolního řádu nedostatečným nástrojem. Odmítnutí vstupu do provozovny je v případě potravin tím jednoznačně nejzávažnějším zásahem do oprávnění inspektorů právě s ohledem na možnost ohrožení zdraví spotřebitelů. Navíc ani uložení opakované sankce nemusí vést k zpřístupnění provozovny a spotřebitel tak může být vystaven zvýšenému riziku, které taková provozovna může představovat, po delší dobu.

[k § 5 odst. 1 písm. b)]

S ohledem na zavedení pojmu „nebezpečný/ bezpečný“ v zákoně č. 110/1997 Sb., který vychází z nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002, je pro konzistentnost obou zákonů využita příslušná terminologie i zde. Ve vztahu k tabákovým výrobkům, je pojem „nebezpečný/ bezpečný“ nutné vnímat z pohledu zákona č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků, ve znění pozdějších předpisů. S ohledem na zrušení definice opatření v § 2 písm. c) bylo i toto ustanovení formulačně upraveno.

[k § 5 odst. 1 písm. e)]

S ohledem na zavedení pojmu „nebezpečný/bezpečný“ v zákoně č. 110/1997 Sb., který vychází z nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002, je pro konzistentnost obou zákonů využita příslušná terminologie i v § 5 odst. 1 písm. e). Ve vztahu k tabákovým výrobkům, je pojem „nebezpečný/ bezpečný“ nutné vnímat z pohledu zákona č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků, ve znění pozdějších předpisů.

[k § 5 odst. 1 písm. g)]

S ohledem na zrušení definice opatření v § 2 písm. c) bylo i toto ustanovení formulačně upraveno, tak že je explicitně zmíněno, že povinnost provádět rozborů je ukládána opatřením.

Vedle normy ČSN EN ISO/IEC 17025 je odkázáno na přímo použitelný předpis Evropské unie v oblasti úředních kontrol, kterým je nařízení (ES) č. 882/2004 o úředních kontrolách, v platném znění. V článku 11 odst. 1 až 3 jsou stanoveny požadavky na metody, které mají být využívány pro úřední kontroly. V tomto případě sice nejde o metody odběru vzorku a analýzy pro úřední kontroly, nicméně aby uložené opatření splnilo svůj účel (tj. zajistit, aby další šarže výrobků uváděných na trh odpovídaly právní úpravě), je nezbytné, aby výsledky prováděných rozborů byly věrohodné, což je možné pouze při použití metod standardně využívaných pro úřední kontrolu.

V bodu 1 došlo k rozšíření věcného rozsahu výrobků, na které se dané ustanovení vztahuje, a to z důvodu, že toto opatření nebylo dosud využitelné pro zemědělské a tabákové výrobky, které, stejně jako potraviny, mohou být nebezpečné pro spotřebitele.

Nové body 2 a 3 zavádí oprávnění inspektora uložit na základě výsledků kontroly, při které byly zjištěny nejakostní či klamavé výrobky, povinnost provádět po určitou dobu rozbory i v případě dalších šarží těchto výrobků. Důvodem je vedle ochrany spotřebitele i potřeba zvýšit efektivitu dozoru, která je omezena konkrétním kontrolním zjištěním, přičemž provozovatelé často opakovaně uvádí na trh stejný typ výrobku (jiné šarže), který neodpovídá stanovené jakosti či klame spotřebitele.

Uložení této povinnosti nevyklučuje využití postupu podle § 5 odst. 1 písm. e).

[k § 5 odst. 1 písm. i)]

V návaznosti na ustanovení § 3 odst. 1 písm. g) je výčet různých typů opatření doplněn o opatření dle přímo použitelného předpisu nařízení (ES) č. 882/2004, tak aby bylo zřejmé, že i v případě využití těchto opatření se postupuje při jejich ukládání podle § 5 odst. 2 a následující.

(k § 5 odst. 2 až 5)

Navrhované znění § 5 odst. 2 výslovně stanoví, že opatření, které je rozhodnutím v materiálním smyslu, je vždy vydáváno jako první úkon v řízení. Specificky pak toto ustanovení upravuje postup, pokud je opatření vydáváno na místě, když stanoví okruh osob, kterým je možné stejnopis opatření předat. Zároveň je upraven postup inspektora v případě, že bude znemožněno předání stejnopisu opatření a nastane tak fikce oznámení. Vyžadují-li to okolnosti případu (například složitost věci, podmínky na místě kontroly), může inspektor opatření oznámit postupem podle § 143 odst. 2 správního řádu, tj. opatření ústně vyhlásí a jeho písemné vyhotovení bez zbytečného odkladu doručí dodatečně. Na místě pak vydá pouze písemné potvrzení podle § 67 odst. 3 správního řádu, které obdrží kontrolovaná osoba, resp. osoba podle věty druhé tohoto ustanovení. Pokud inspektor nevydává opatření na místě, oznamuje ho v souladu s obecnou právní úpravou podle ustanovení pro doručování ve správním řádu.

S ohledem na potřebu efektivnosti a rychlosti výkonu dozoru nad potravinami, zejména pak pro dosažení okamžitého účinku opatření, při zachování proporcionality ve vztahu k právům osob, jimž jsou opatřením postupem podle tohoto ustanovení ukládány povinnosti, se v navrženém § 5 odst. 3 vedle vydání a oznámení opatření podle § 5 odst. 2 doplňuje povinnost inspektorátu, jehož inspektor opatřením povinnosti uložil, informovat kontrolovanou osobu, které je opatření určeno, též jiným vhodným způsobem. V praxi se bude zpravidla jednat o následné zaslání kopie uloženého opatření do datové schránky kontrolované osoby, pokud ji kontrolovaná osoba má zřízenou, či informování jinými prostředky elektronické komunikace, jsou-li k dispozici. Tím, bude kontrolovaná osoba o opatření podle § 5 odst. 3 vydaném na místě (typicky na jedné z provozoven kontrolované

osoby) vždy dostatečně informována, při zachování nástupu účinku takového opatření jeho oznámením na místě.

Proto, že je opatření rozhodnutím v materiálním smyslu, je vhodné namísto dosavadního námitkového řízení upravit řízení o odvolání, přičemž je však nadále žádoucí, aby řízení o odvolání proběhlo co nejrychleji. Požadavek na rychlost je dán především charakterem kontrolovaných výrobků, zejména potravin, které jsou povětšinou rychloobrátkových zbožím. Odvolání proti opatření musí být podle § 5 odst. 4 jednoznačné co do určení opatření, vůči kterému směřuje, a odůvodněné. Musí z něj být patrné, v jakém opatření jsou shledávány nedostatky a proč. Důvodem tohoto požadavku na odvolání je, že o něm ředitel inspektorátu, stejně jako o námitkách do opatření podle dosavadní úpravy, rozhoduje ve 3 pracovních dnech ode dne, kdy odvolání došlo příslušnému inspektorátu, a není reálně možné ani účelné z pohledu procesní ekonomie dožadovat doplnění neadresného nebo neodůvodněného odvolání. Ustanovení je inspirováno kontrolním řádem, který zavádí tento režim pro námitky do protokolu směřující proti kontrolnímu zjištění. Pouze zdůvodněné odvolání je možné věcně posoudit, z čehož plyne, že není dostačující obecně bez zdůvodnění vyjádřit nesouhlas s obsahem opatření vydaného na základě kontrolního zjištění. Pro zachování proporcionality je prodloužena lhůta pro podání odvolání ze 3 na 5 pracovních dní. Dojde tak k prodloužení lhůty ve prospěch provozovatelů, nikoliv však k prodloužení neúměrnému povaze opatření. Zároveň je stanoveno, že lhůta pro podání odvolání začíná v případě oznámení opatření podle § 143 odst. 2 správního řádu běžet až ode dne doručení písemného vyhotovení opatření.

V rámci rozhodování o odvolání jsou pak v § 5 odst. 5 doplněny konkrétní způsoby, jakými může ředitel inspektorátu o odvolání rozhodnout. Obdobná úprava se nachází v § 61 odst. 5 a § 83c odst. 1 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Byla vyloučena varianta zrušení opatření při jeho současném vrácení k dalšímu řízení – jde o přípustné oslabení dvojinstančnosti, když při této variantě hrozilo nebezpečí vzniku dočasného vakua, v rámci kterého by například po uvolnění zákazu uvádění závadných potravin na trh, byť dočasně, mohlo dojít k jejich doprodání a tím poškození spotřebitele.

Ředitel inspektorátu opatření zruší a řízení o rušeném opatření zastaví, zejména pokud zjistí nedostatek, který nelze v řízení odstranit, zpravidla například jestliže zjistí, že osoba, které bylo uloženo opatření, neporušila ustanovení právního předpisu (na základě něhož jí bylo opatření uloženo) nebo za situace, kdy přezkoumávané opatření nemělo být vydáno, neboť k tomu chyběl zákonný podklad.

V ostatních případech ředitel inspektorátu opatření změni nebo odvolání zamítne a opatření potvrdí. Změnu provede zejména tehdy, jestliže na základě skutkových zjištění, která vedla k uložení opatření, proti kterému je podáno odvolání, dojde k odlišnému právnímu názoru, odlišnému posouzení rozsahu protiprávního jednání či bude zapotřebí odstranit procesní nedostatky opatření.

Pro vyřízení odvolání, ze kterého není zřejmé, proti jakému opatření směřuje, nebo u něhož chybí odůvodnění, se zavádí obdobný režim jako v případě vyřizování námitek proti

kontrolnímu zjištění, upravený v novém kontrolním řádu (§ 14 odst. 2 kontrolního řádu). Takové odvolání bude z důvodu procesní ekonomie a požadavku na rychlost při rozhodování o námitkách, daném lhůtou 3 pracovních dnů, bez dalšího projednání kontrolním orgánem zamítnuto. S ohledem na princip rychlosti, který je při rozhodování o odvolání do opatření stěžejní, je výslovně vyloučena povinnost správního orgánu postupovat podle § 37 odst. 3 správního řádu v případě odvolání, ze kterého není zřejmé, proti jakému opatření směřuje, nebo u něhož chybí odůvodnění.

(k § 5 odst. 6 až 8)

Navrhovaný text § 5 odst. 6 je inspirován zákonem č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů, který pro vydání opatření obecné povahy vylučuje procesní úpravu řízení o návrhu opatření obecné povahy. Forma opatření obecné povahy je již dnes v právním řádu poměrně hojně využívána, a to nejen v případech, kdy se regulace vztahuje ke konkrétnímu území, ale i v jiných případech regulace konkrétního předmětu (například zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 458/2000 Sb., energetický zákon, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 284/2009 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 505/1990 Sb., o metrologii, ve znění pozdějších předpisů).

Opatření obecné povahy vymezuje své adresáty neurčitě, jako množinu subjektů, jejíž znaky lze specifikovat. Jeho adresáty lze tedy vymezit například jako fyzické a právnické osoby vykonávající určitou činnost (§ 9 zákona o elektronických komunikacích), nebo jako všechny držitele určité licence či povolení (§ 18a energetického zákona) apod. Adresáti opatření obecné povahy budou provozovatelé potravinářských podniků v působnosti SZPI, nebudou-li vymezení úžeji.

Slova „i bez předchozí kontroly“ jsou uvedena proto, aby byl vyloučen výklad, který by na základě odkazu na § 5 odst. 1 mohl vést k závěru, že k vydání opatření obecné povahy by mohlo dojít pouze na základě kontrolního zjištění získaného při kontrole u konkrétní kontrolované osoby.

V § 5 odst. 7 je upřesněno, kdo je považován za osobu dotčenou, která může proti opatření obecné povahy podat námitky. Jedná se o vlastníky případně nájemce movitých a nemovitých věcí, vůči kterým může podle zákona č. 146/2002 Sb., směřovat povinnost, uložená na základě opatření. Uvedené upřesňující vymezení osob dotčených je inspirováno správním řádem (§ 172 odst. 5) a stavebním zákonem (§ 52 odst. 2). O námitkách nebude ze strany SZPI formálně rozhodováno, mohou ale být podnětem pro změnu či zrušení opatření obecné povahy.

Cílem ustanovení § 5 odst. 8 je stanovení vztahu mezi jednotlivými formami vydávaných opatření (individuálním správním aktem a opatřením obecné povahy). Předmětné ustanovení

řeší překážku rei administratae, která by mohla při ukládání povinností vícero formami opatření ve stejné věci nastat. Současně má poslední věta tohoto ustanovení za cíl zachovat lhůty pro splnění povinností uložených opatřením, které bylo ve věci uloženo jako první, tak aby při ukládání povinností dalšími opatřeními v této věci nedocházelo k nedůvodnému prodlužování těchto lhůt.

K bodu 52

(k § 5a až 5c)

Protože by ustanovení § 5 po provedených změnách obsahovalo nepřiměřeně velký počet odstavců, bylo nutno ho rozdělit a vyčlenit nově § 5a až § 5c. Kromě § 5a odst. 3 se však nejedná o novou úpravu.

Zákon č. 146/2002 Sb. dosud postrádal režim uvolnění opatření v případě pozastavených zemědělských výrobků, potravin nebo tabákových výrobků podle § 5 odst. 1 písm. e) obdobně jako je tomu u opatření ve formě zákazu, pokud bylo prokázáno, že předmětné výrobky neporušují právní předpisy. Tato problematika je nově upravena v § 5a odst. 2. Dále byla v § 5a odst. 1 i 2 oproti dosavadní právní úpravě zkrácena nejzazší lhůta pro uvolnění opatření, kterým byl uložen zákaz či pozastavení uvádění na trh, a to ze 30 na 15 dnů.

Současně bylo nutno v odstavci 3 doplnit režim pro změnu či zrušení opatření obecné povahy, pro případ, že by se změnilo nebo by pominuly důvody pro jeho vydání.

Formulační změna v § 5b odst. 1 je prováděna s ohledem na to, že předmětem kontroly jsou požadavky potravinového práva jako celku. Odstavec 5 byl do § 5b přesunut s ohledu na systematiku předpisu z § 5 odst. 1 písm. b).

Pojem „surovina“ je v § 5c vypouštěn vzhledem k tomu, že surovina určená k výrobě potravin je ze své podstaty rovněž potravina ve smyslu definice stanovené v čl. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002. Terminologicky je tak zákon uveden do souladu se základní normou potravinového práva.

K bodu 53

(k § 6 odst. 1 až 3)

Přečíslování odstavců s ohledem na úpravy provedené v § 5b.

K bodu 54

(k § 6 odst. 2)

Formulační změna v odstavci 2 je prováděna z důvody konzistentnosti textu s ohledem na to, že předmětem kontroly jsou požadavky potravinového práva jako celku.

K bodu 55

(k § 6 odst. 3)

S ohledem na zavedení pojmu „uvádění na trh“ v zákoně č. 110/1997 Sb., který je definován v nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002, tento pojem zaváděn i v zákoně

č. 146/2002 Sb. V případě tabákových výrobků i nadále zákon č. 110/1997 Sb. používá pojem „uvádění do oběhu“.

K bodu 56

(k § 6 odst. 6)

Ustanovení je vypouštěno s ohledem na novelu zákona č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství, provedenou zákonem č. 256/2011 Sb., která tuto pravomoc SZPI zrušila.

K bodu 57

(k § 7)

Ustanovení § 7 bylo nutné pro jeho srozumitelnost přeformulovat. Úprava poskytuje režim pro inspektorát SZPI, jak postupovat v případě že celní orgán pozastaví propuštění zemědělských výrobků, potravin nebo tabákových výrobků.

K bodu 58

(k § 8)

Jedná se o přečíslování s ohledem na změnu v § 3. Dále je vypouštěno ustanovení § 3 odst. 4 písm. p), které bylo v tomto ustanovení nesprávně zařazeno.

K bodu 59

(k § 9)

Oprávnění ústředního inspektorátu a inspektorátů přibírat k provedení odborných činností souvisejících s výkonem kontroly i jiné odborníky a jejich oprávnění a povinnosti, upravené v odstavcích 1 a 2 vyplývají z § 6 kontrolního řádu, proto bylo nutné je v zájmu odstranění duplicit z tohoto zákona vypustit.

Namísto toho je doplněno oprávnění SZPI využívat údaje z předmětných registrů a informačních systémů v návaznosti na přijetí zákona o základních registrech. Toto oprávnění je nezbytné pro výkon činnosti SZPI.

K bodu 60

[k § 11 odst. 1 písm. b)]

S ohledem na zavedení pojmu „nebezpečný/bezpečný“ v zákoně č. 110/1997 Sb., který vychází z nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002, je pro konzistentnost obou zákonů využita příslušná terminologie i zde.

K bodu 61

[k § 11 odst. 1 písm. c)]

Byla doplněna opatření, jejichž nesplnění dosud nebylo pod sankcí, což snižovalo míru jejich vynutitelnosti.

K bodu 62

(k § 14)

Legislativně-technická změna vzhledem k přečíslování odstavců.

K Čl. II

Účinnost je stanovena na první den druhého kalendářního měsíce následujícího po dni vyhlášení zákona.

V Praze dne 18. prosince 2013

předseda vlády

Ing. Jiří R u s n o k, v. r.

ministr zemědělství

Ing. Miroslav T o m a n, CSc., v. r.